

Wolontariat dzieci i młodzieży

Vademecum prawne

dr Małgorzata Ciechomska

Komitet do spraw
Pożytku Publicznego

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

Rządowy Program
Wspierania i Rozwoju
Wolontariatu Systematycznego
na lata 2018-2030

Korpus
Solidarności

**SFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW NARODOWEGO INSTYTUTU WOLNOŚCI –
CENTRUM ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO W RAMACH
KORPUSU SOLIDARNOŚCI - RZĄDOWEGO PROGRAMU WSPIERANIA I ROZWOJU
WOLONTARIATU SYSTEMATYCZNEGO NA LATA 2018-2030**

Publikacja powstała w ramach Międzynarodowego Roku Wolontariatu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (International Volunteer Year – IVY 2026), ogłoszonego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych. Koordynatorem obchodów IVY w Polsce jest Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Autorka: dr Małgorzata Ciechomska

Redakcja: Marta Walkowska

Projekt okładki, skład, łamanie: atonce.pl

Korekta językowa: atonce.pl

Seria: Poradniki NIW-CRSO

Redaktor naczelny Wydawnictwa NIW-CRSO: dr Konrad Burdyka

© Copyright by Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego, Warszawa, 2026

ISBN 978-83-972960-4-6

Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego,
Al. Jana Pawła II 12, 00-124 Warszawa

Wolontariat dzieci i młodzieży

Vademecum prawne

dr Małgorzata Ciechomska

Warszawa, 2026

Spis treści

Słowo wstępne 9

Wykaz skrótów i aktów prawnych 10

Wstęp 12

Geneza i cele publikacji – profesjonalizacja zarządzania
wolontariatem młodych 12

Wolontariat dzieci i młodzieży 13

Grupa docelowa 13

Układ poradnika – od kluczowych definicji prawnych po praktyczne wzory
dokumentów 14

Stan prawny 14

Informacja o autorze 14

Rozdział I.

Podstawy prawne wolontariatu małoletnich 15

Wprowadzenie – system prawny regulujący współpracę
z Wolontariuszem małoletnim 15

Ustawa o wolontariacie 15

Kodeks cywilny 16

Lex Kamilek 16

Przepisy sektorowe 17

RODO 17

Prawa autorskie 18

Podsumowanie 18

Rozdział II.

Kluczowe pojęcia i definicje 19

Kim jest Wolontariusz? Definicja i praktyczne aspekty 19

Wolontariat a staż osoby niepełnoletniej 20

Wolontariat a praktyki 21

Pracownik a Wolontariusz 21

Wolontariat, staż, praktyki i praca a wolontariat osób niepełnoletnich 22

Wolontariusz małoletni – status prawny i zasady udziału

w świadczeniu usług wolontariackich 23

Przedstawiciel ustawowy – rola i znaczenie zgody rodzica/ opiekuna
prawnego na udział w wolontariacie małoletniego 24

Wolontariusze poniżej 13. roku życia 24

- Wolontariusze małoletni w wieku 13–18 lat 25
- Kwestia zgody obojga rodziców 25
- Istotność decyzji 25
- Opiekun Wolontariusza – osoba odpowiedzialna za nadzór i bezpieczeństwo 27
- Kim jest Korzystający? Kto może korzystać ze świadczeń Wolontariuszy małoletnich? 28
- Działalność statutowa i działalność gospodarcza 28
- Wzory dokumentów 29
  - Wzór zgody rodzica/ opiekuna prawnego na udział Wolontariusza małoletniego w działaniach wolontariackich 30
  - Wzór oświadczenia – zgody rodzica/ opiekuna prawnego na zawarcie Porozumienia wolontariackiego 32

Rozdział III.

Prawa i obowiązki stron 33

- Obowiązki Wolontariusza 33
- Odpowiedzialność Wolontariusza 33
  - Zdolność Wolontariusza małoletniego do ponoszenia odpowiedzialności cywilnej 34
  - Odpowiedzialność tzw. deliktowa Wolontariusza małoletniego 34
  - Odpowiedzialność kontraktowa Wolontariusza małoletniego 35
  - Odpowiedzialność Korzystającego za działania Wolontariusza małoletniego 35
- Prawa i obowiązki Korzystającego 37
  - Zawarcie Porozumienia wolontariackiego 37
  - Wydawanie potwierdzeń, zaświadczeń i informowanie 38
  - Ocena ryzyka i odpowiednie środki ochrony 41
  - Instruktaż i nadzór 41
  - Ograniczenie wykonywania niektórych czynności 41
  - Procedury w razie wypadku 41
- Ubezpieczenie Wolontariusza 42
  - Ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW) 42
  - Zaopatrzenie z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń wolontariackich 42
  - NNW a zaopatrzenie z tytułu wypadku – różnice 44
  - Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej (OC) 45
- Pokrywanie niezbędnych kosztów związanych z wykonywaniem świadczeń 46
  - Koszty podróży służbowych i przejazdów 46
  - Zwolnienie Korzystającego z obowiązku zwrotu kosztów podróży służbowej Wolontariusza 47
  - Pokrywanie niezbędnych kosztów związanych z wykonywaniem świadczeń wolontariackich 47
- Wzorce dokumentów 48
  - Wzór oświadczenia Wolontariusza małoletniego o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanego z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami 48
  - Wzór oświadczenia o zwolnieniu Korzystającego z obowiązku zwrotu kosztów podróży służbowej i diet przez Wolontariusza małoletniego 49
  - Wzór zaświadczenia o wykonywaniu świadczeń przez Wolontariusza 50

Rozdział IV. Wymogi formalne i dokumentacja świadczenia usług wolontariackich 52

- Wymagania i kwalifikacje Wolontariusza 52
  - Określenie dolnej granicy wieku Wolontariusza jako kryterium kwalifikacji do wykonywania świadczeń wolontariackich 54
- Zaświadczenie lekarskie i książeczka sanepidowska – kiedy są wymagane? 55
  - Zaświadczenie lekarskie 55
  - Tzw. książeczka sanepidowska 55
- Dokumenty wymagane przed rozpoczęciem wykonywania świadczeń przez Wolontariusza – wprowadzenie 56
  - Kwestionariusz osobowy kandydata na Wolontariusza 57
  - Klauzula informacyjna 66
  - Kiedy wymagana jest zgoda na przetwarzanie danych małoletniego? 69
  - Zgody dotyczące otrzymywania materiałów marketingowych przez Wolontariusza małoletniego 71
  - Zgoda na przetwarzanie wizerunku Wolontariusza małoletniego 73
  - Upoważnienie do przetwarzania danych i klauzula poufności Wolontariusza małoletniego 75
- Lex Kamilek – wprowadzenie 78
  - Obowiązek weryfikacji niekaralności Wolontariuszy 78
  - Jak wypełnić wniosek? 79
  - Opłaty – uzyskiwanie zaświadczeń o niekaralności 79
  - Zwolnienie z konieczności wniesienia opłaty przez kandydatów na Wolontariuszy 80
  - Obcokrajowcy – uzyskiwanie zaświadczenia 80
  - Oświadczenia kandydata na Wolontariusza zamieszkałego 20 lat poza Polską 81
  - Zgoda na weryfikację przez kandydata na Wolontariusza 84
  - Obowiązek weryfikacji kandydata na Wolontariusza w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym 87
- Standardy ochrony małoletnich 88
  - Kto jest odpowiedzialny za wprowadzenie standardów ochrony małoletnich? 88
  - Co powinny zawierać standardy ochrony małoletnich? 89
- Porozumienie wolontariackie 90
  - Strony porozumienia 91
  - Zakres obowiązków, sposób i miejsce wykonywania świadczeń 92
  - Prawa autorskie 92
  - Czas obowiązywania porozumienia 95
- Dokumentacja wolontariatu u Korzystającego – lista kontrolna przed rozpoczęciem świadczeń wolontariackich 102
  - Lista kontrolna dokumentów dla Wolontariuszy małoletnich przed rozpoczęciem świadczeń wolontariackich 102
  - Lista kontrolna dokumentów dla wolontariuszy współpracujących z małoletnimi przed rozpoczęciem świadczeń wolontariackich 105

Bibliografia 107

Słowo wstępne

Wolontariat dzieci i młodzieży odgrywa dziś szczególnie ważną rolę w budowaniu silnego i odpowiedzialnego społeczeństwa obywatelskiego. W świecie szybkiego przepływu informacji, rosnącej presji społecznej i powszechności dezinformacji młodzi ludzie potrzebują przestrzeni, w której mogą rozwijać krytyczne myślenie, uczyć się współpracy oraz doświadczać realnego wpływu na otaczającą rzeczywistość. Jedną z takich przestrzeni jest właśnie wolontariat. To dzięki niemu młode osoby zdobywają pierwsze doświadczenia społeczne, rozwijają empatię i poczucie odpowiedzialności za innych, a także budują relacje i kompetencje, które będą im towarzyszyć w dorosłym życiu.

Jednocześnie angażowanie osób niepełnoletnich w działania wolontariackie wymaga szczególnej uważności oraz precyzyjnej znajomości przepisów prawa. Organizacje, instytucje publiczne, szkoły czy społecznicy współpracujący z młodymi wolontariuszami muszą nie tylko tworzyć wartościowe i rozwijające aktywności, lecz także zapewniać bezpieczeństwo, odpowiednie procedury oraz zgodność działań z obowiązującymi regulacjami. W ostatnich latach znaczenia nabrały również nowe obowiązki związane z ochroną małoletnich, w tym konieczność wdrażania standardów bezpieczeństwa i odpowiedzialnego nadzoru nad pracą z dziećmi i młodzieżą.

Poradnik, który oddajemy w Państwa ręce, powstał właśnie z myślą o osobach, które na co dzień organizują lub koordynują wolontariat młodych ludzi. Jeżeli zatem jesteś koordynatorem wolontariatu, liderem organizacji społecznej czy grupy wolontariackiej, pracownikiem instytucji publicznej, nauczycielem, animatorem lokalnej społeczności lub osobą odpowiedzialną za działania wolontariackie – ten poradnik jest właśnie dla Ciebie. Publikacja w przystępny sposób wyjaśnia najważniejsze kwestie prawne związane z angażowaniem wolontariuszy poniżej 18. roku życia oraz ułatwia codzienną pracę z młodymi ludźmi.

Jesteśmy przekonani, że poradnik stanie się praktycznym wsparciem dla wszystkich osób rozwijających wolontariat dzieci i młodzieży. Inwestycja w rozwój młodych ludzi i przyszłość społeczeństwa obywatelskiego jest dla nas niezwykle istotna, dlatego też serdecznie zapraszamy do lektury!

Ewa Kalbarczyk
Zastępczyni Dyrektora NIW-CRSO

Wykaz skrótów i aktów prawnych

KC – Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks Cywilny (Dz. U. z 2025 r., poz. 1071, 1172)

Korzystający (Organizacja/ Organizator) – zgodnie z art. 42 Ustawy o wolontariacie to podmiot, na rzecz którego Wolontariusz wykonuje świadczenia (omówienie w rozdziale II)

KRK – Krajowy Rejestr Karny – państwowy rejestr prowadzony za pośrednictwem sądów powszechnych przez Ministerstwo Sprawiedliwości, zawiera informacje o osobach skazanych prawomocnym wyrokiem sądu

Lex Kamilek – Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r., poz. 1802; z 2025 r., poz. 820)

NIW – Narodowy Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

NNW – ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków

Porozumienie wolontariackie – umowa zawierana między Wolontariuszem a Korzystającym

Przedstawiciel ustawowy – rodzic lub opiekun prawny

RSPTS – Rejestr Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym – rejestr prowadzony przez Ministerstwo Sprawiedliwości, zawiera dane osób skazanych za przestępstwa seksualne; obejmuje trzy części

RODO – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), (Dz. Urz. UE L 2016 Nr 119/1)

Rozporządzenie MEN w sprawie działania poradni psychologiczno-pedagogicznych – Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych

poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2023 r., poz. 2499)

Ustawa o cudzoziemcach – Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2025 r., poz. 1079)

Ustawa Mała Wypadkowa – Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2025 r., poz. 1644)

Ustawa o opiece nad dziećmi – Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2025 r., poz. 798)

Ustawa o stowarzyszeniach – Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2020 r., poz. 2261)

Ustawa o systemie oświaty – Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r., poz. 881, 1019)

Ustawa o wolontariacie – Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r., poz. 1338)

Ustawa o wspieraniu rodziny i opiece zastępczej – Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r., poz. 49, 1301)

Ustawa Prawa Autorskie – Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2025 r., poz. 24)

Ustawa Prawo oświatowe – Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r., poz. 1043)

Wolontariusz – osoba fizyczna, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w Ustawie o wolontariacie (zob. art. 2 pkt 3 Ustawy o wolontariacie)

Wstęp

Geneza i cele publikacji – profesjonalizacja zarządzania wolontariatem młodych

Wolontariat dzieci i młodzieży odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu postaw prospołecznych, uczy empatii i odpowiedzialności, budując tym samym fundamenty społeczeństwa obywatelskiego. Wczesne doświadczenia wolontariackie rozwijają wrażliwość, umiejętność współpracy i troskę o wspólne dobro, a jednocześnie pokazują młodym ludziom, że ich zaangażowanie realnie wpływa na otaczającą rzeczywistość. Ważne, aby te doświadczenia były wartościowe – zarówno poprzez tworzenie wysokiej jakości propozycji dla młodych i oferowanie ciekawych zadań budujących ich poczucie sprawczości, jak i poprzez zapewnienie im właściwej ochrony. Angażowanie osób niepełnoletnich wymaga dostosowania działań do ich wieku, troski o dobrostan, poszanowania godności oraz zagwarantowania bezpieczeństwa.

Organizacje współpracujące z młodymi Wolontariuszami powinny znać przepisy prawa i wdrażać standardy ochrony małoletnich, co stanowi dziś podstawę odpowiedzialnego zarządzania wolontariatem nieletnich. Obowiązek ten wynika m.in. z Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Lex Kamilek), która nakłada na instytucje obowiązek tworzenia i stosowania standardów ochrony dzieci i młodzieży [1]. To nie tylko wymóg prawny, lecz także wyraz etycznej odpowiedzialności za stworzenie bezpiecznej przestrzeni wolnej od przemocy i nadużyć.

Wdrożenie zasad ochrony ma na celu budowanie kultury zaufania i szacunku w środowisku wolontariackim. Dzięki temu wolontariat staje się nie tylko formą pomocy, lecz także narzędziem wychowawczym i edukacyjnym, rozwijającym solidarność i poszanowanie praw innych.

1 Więcej: *Standardy ochrony dzieci – wytyczne*, Ministerstwo Sprawiedliwości, <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/standardy-ochrony-maloletnich---wytyczne> (dostęp: 14.12.2025 – dotyczy wszystkich łączy zawartych w publikacji).

Potrzeba ta została potwierdzona w przygotowanym dla NIW raporcie eksperckim pn.: *Synteza badań nad wolontariatem i aktywnością społeczną w Polsce 2020–2024* [2], w którym wskazano, iż: „Kluczowym obszarem wymagającym interwencji jest profesjonalizacja zarządzania wolontariatem. Organizacje i instytucje muszą intensywnie inwestować w rozwój kompetencji koordynatorów wolontariatu, ponieważ niewystarczające przygotowanie tych osób jest jedną z głównych przyczyn złych doświadczeń wolontariuszy i ich rezygnacji”. Znajomość regulacji prawnych stanowi natomiast fundament profesjonalnego zarządzania wolontariatem. Świadomość przepisów pozwala bowiem koordynatorom działać odpowiedzialnie i bezpiecznie, minimalizować ryzyka oraz budować zaufanie Wolontariuszy i wysoki standard współpracy.

Impulsem do powstania poradnika były również doświadczenia z realizacji *Szkoły Dobrego Wolontariatu* – programu edukacyjno-rozwojowego dla koordynatorów wolontariatu prowadzonego w ramach *Korpusu Solidarności – Rządowego Programu Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Systematycznego na lata 2018–2030* [3]. W trakcie realizacji szkoleń, webinarów i konsultacji wielokrotnie pojawiały się pytania dotyczące podstaw prawnych angażowania małoletnich, uzyskiwania zgód rodziców, kwestii ubezpieczeń czy ochrony danych osobowych.

Zidentyfikowana luka informacyjna skłoniła twórców programu do przygotowania publikacji wspierającej organizację do zgodnego z prawem angażowania dzieci i młodzieży w działania wolontariackie. Poradnik ma na celu uporządkowanie i wyjaśnienie kluczowych zagadnień prawnych oraz promowanie dobrych praktyk w zarządzaniu wolontariatem, w tym wdrażanie zasad ochrony małoletnich w codzienne działania. Stanowi on jednocześnie część szerszych inicjatyw Narodowego Instytutu Wolności na rzecz rozwoju i profesjonalizacji wolontariatu w Polsce.

Wolontariat dzieci i młodzieży

Grupa docelowa

Poradnik przeznaczony jest dla organizacji pozarządowych i instytucji zaangażowanych w organizację wolontariatu dzieci i młodzieży, w tym m.in.: placówek oświatowych, instytucji publicznych i samorządowych

- 2 Raport ekspercki dla Narodowego Instytutu Wolności: dr hab. A. Domaradzka, dr M. Roszczyńska-Kurasińska, dr A. Żbikowska, *Synteza badań nad wolontariatem i aktywnością społeczną w Polsce od 2020 do 2024 roku*, Instytut Studiów Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego.
- 3 Więcej: *Korpus Solidarności – Rządowy Program Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Systematycznego na lata 2018–2030*, Komitet do Spraw Pożytku Publicznego, <https://www.gov.pl/web/pozytek/korpus-solidarnosci--rządowy-program-wspierania-i-rozwoju-wolontariatu-systematycznego-na-lata-20182030>.

(OPS/MOPS, domów kultury, muzeów, bibliotek, świetlic, klubów sportowych, młodzieżowych rad gminy). W szczególności kierujemy go do koordynatorów wolontariatu, opiekunów SKW (Szkolnych Kół Wolontariatu), dyrektorów szkół, nauczycieli, przedstawicieli Rady Rodziców i Samorządów Szkolnych.

Układ poradnika – od kluczowych definicji prawnych po praktyczne wzory dokumentów

Poradnik został zaprojektowany w oparciu na logicznym, chronologicznym cyklu współpracy z Wolontariuszem z naciskiem na aspekty prawne. Publikacja rozpoczyna się od przeglądu obowiązujących regulacji, które stanowią fundament bezpiecznego angażowania małoletnich. Następnie omawiane są kolejne definicje i zagadnienia prawne pojawiające się na różnych etapach współpracy – od przygotowania kwestionariusza osobowego, wymaganych zgód, weryfikacji Wolontariusza, poprzez zawieranie porozumień, kwestie ochrony danych i wizerunku, aż po obowiązki Korzystającego w trakcie realizacji działań. Dzięki temu poradnik jest praktycznym przewodnikiem, który krok po kroku prowadzi organizacje przez proces zgodny z prawem i ułatwia bezpieczne i efektywne zaangażowanie Wolontariuszy.

Stan prawny

Poradnik opracowano według stanu prawnego na dzień 15 listopada 2025 r.

Informacja o autorze

Dr Małgorzata Ciechomska – doktor nauk prawnych, adwokat, absolwentka WPiA Uniwersytetu Warszawskiego, z doświadczeniem w zarządzaniu projektami i doradztwie prawnym. Zawodowo związana z sektorem nowych technologii i spółkami wspierającymi rozwój B+R (IDEAS NCBR, Akces NCBR, Orange Polska SA).

Działała społecznie – była wiceprezesem Fundacji Mam Marzenie, wolontariuszką Centrum Wolontariatu w Kielcach, wspierała Fundację Orange oraz Fundację Edukacyjną Jana Karłowicza. Od 2023 roku współpracuje z Narodowym Instytutem Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego jako trenerka i wykładowca w Szkole Dobrego Wolontariatu – kursie zawodowym dla koordynatorów wolontariatu. Ceni pracę zespołową, skuteczną komunikację i profesjonalizm w działaniu.

Rozdział I.

Podstawy prawne wolontariatu małoletnich

Wprowadzenie – system prawny regulujący współpracę z Wolontariuszem małoletnim

Wolontariat małoletnich w Polsce jest obszarem szczególnej regulacji prawnej – z jednej strony stanowi ważny element rozwoju społecznego i obywatelskiego młodych ludzi, z drugiej wymaga pełnego poszanowania zasad bezpieczeństwa oraz ochrony praw dziecka. System prawny regulujący wolontariat małoletnich obejmuje dziś szereg wzajemnie powiązanych aktów prawnych, które określają zarówno zasady angażowania Wolontariuszy, jak i obowiązki podmiotów współpracujących z nieletnimi. Obejmuje on w szczególności: Ustawę o wolontariacie, przepisy KC, Prawa oświatowego, ustawę Lex Kamilek, a także przepisy dotyczące ochrony wizerunku, danych osobowych (RODO) czy praw autorskich. Poprawne stosowanie odpowiednich regulacji prawnych to nie tylko obowiązek organizacji, lecz także warunek stworzenia dzieciom i młodzieży bezpiecznej, pełnej zaufania i szacunku przestrzeni do odpowiedzialnego angażowania się w działalność wolontariacką.

Ustawa o wolontariacie

Podstawą prawną funkcjonowania wolontariatu dzieci i młodzieży **pozostaje Ustawa o wolontariacie**, która kompleksowo określa zasady współpracy pomiędzy Wolontariuszem a podmiotem korzystającym ze świadczeń wolontariackich. Ustawa ta precyzuje obowiązki Korzystającego, uprawnienia Wolontariuszy, a także wymogi dotyczące zawierania porozumień, ubezpieczeń i bezpieczeństwa działań wolontariackich. Ustawa o wolontariacie nie wprowadza ograniczeń wiekowych ani nie wymaga posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych jako warunku podejmowania świadczeń wolontariackich.

Kodeks cywilny

W kwestiach **nieuregulowanych w Ustawie o wolontariacie zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego**, które doprecyzowują zasady dotyczące małoletnich Wolontariuszy, porozumień wolontariackich (są to umowy cywilnoprawne) czy zagadnienia ochrony wizerunku. W tym zakresie KC stanowi regulację szczególną (*lex specialis*) wobec Ustawy o wolontariacie [4]. Zgodnie z przepisami KC osoby poniżej 18. roku życia mają ograniczoną zdolność do czynności prawnych (szczegóły w rozdziale II), co oznacza, że nie mogą samodzielnie podejmować zobowiązań, w tym podpisywać Porozumień wolontariackich. W praktyce oznacza to, że Wolontariusz małoletni może wykonywać świadczenia na rzecz Korzystającego jedynie za zgodą Przedstawiciela ustawowego, który akceptuje zakres i charakter podejmowanych działań. Powyższa zgoda wymagana jest również w przypadku rozpowszechniania wizerunku Wolontariusza małoletniego (szczegóły w rozdziale II).

Lex Kamilek

Kolejną ustawą odnoszącą się do działań małoletnich Wolontariuszy **jest Lex Kamilek**, która weszła w życie w 2024 r. Jej celem jest wzmocnienie ochrony dzieci i młodzieży przed przemocą, zaniedbaniem oraz wszelkimi formami nadużyć. Ustawa wprowadza standardy ochrony małoletnich oraz rozszerza obowiązki podmiotów mających kontakt z dziećmi, w tym instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, samorządów oraz instytucji kultury.

W praktyce wszystkie podmioty dopuszczające osoby, w tym również Wolontariuszy, do kontaktu z dziećmi i młodzieżą muszą wdrożyć procedury zapewniające bezpieczeństwo małoletnich. Kluczowe obowiązki to: wdrożenie standardów ochrony małoletnich oraz weryfikacja niekaralności personelu oraz Wolontariuszy w zakresie przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, w tym wobec małoletnich.

Organy kontrolne mogą egzekwować przestrzeganie tych procedur, a ich niewdrożenie lub niedopełnienie może skutkować odpowiedzialnością administracyjną, a w skrajnych przypadkach także karną.

Ustawa Lex Kamilek ma szczególne znaczenie dla wolontariatu nieletnich – zobowiązuje Korzystających do zapewnienia bezpiecznych warunków udziału w działaniach społecznych, edukacyjnych i kulturalnych.

4 W ustawie o wolontariacie w art. 44 ust. 5 wskazano wprost, że w przypadkach w niej nieuregulowanych zastosowanie mają przepisy KC.

Przepisy sektorowe

Wolontariat szkolny dzieci i młodzieży regulują ustawy: **Prawo oświatowe** oraz **Ustawa o systemie oświaty**. Na ich podstawie szkoły mogą organizować wolontariat dla uczniów w ramach zajęć pozalekcyjnych lub projektów edukacyjnych. Regulacje obejmują: możliwość uczestnictwa uczniów w działaniach wolontariackich pod nadzorem nauczyciela lub opiekuna, obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa uczestników oraz odpowiedniego przygotowania do wykonywania powierzonych zadań, a w przypadku uczniów niepełnoletnich – obowiązek uzyskania zgody Przedstawicieli ustawowych, możliwość zaliczania działań wolontariackich na cele wychowawcze lub edukacyjne – w ramach programów wychowawczych szkoły.

Rozporządzenie MEN w sprawie działania poradni psychologiczno-pedagogicznych reguluje obowiązki poradni w zakresie wspierania dzieci i młodzieży, w tym diagnostyki i doradztwa edukacyjnego oraz wychowawczego, co jest istotne przy kierowaniu małoletnich do określonych działań wolontariackich zgodnych z ich możliwościami i potrzebami.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady wspierania nieletnich znajdujących się pod opieką zastępczą oraz współpracy z instytucjami opiekuńczymi, co ma znaczenie przy włączaniu małoletnich podopiecznych w działania wolontariackie.

RODO

Wolontariat dzieci i młodzieży wymaga przetwarzania ich danych osobowych zgodnie z RODO, które określa zasady ochrony danych uczestników działań wolontariackich. Dane osobowe Wolontariuszy nieletnich wymagają większej ochrony prawnej ze względu chociażby na fakt, iż dzieci są mniej świadome zagrożeń związanych z ochroną danych osobowych. O ile podstawowe/standardowe dane małoletnich Wolontariuszy (imię, nazwisko, wiek, kontakt do Przedstawiciela ustawowego) nie są danymi szczególnie wrażliwymi, to mogą się nimi stać w połączeniu z dodatkowymi informacjami. Przykłady danych szczególnie wrażliwych to m.in.: informacje o stanie zdrowia (np. alergie pokarmowe, niepełnosprawności), informacje o problemach prawnych lub sytuacjach kryzysowych (np. interwencje opieki społecznej), informacje o wsparciu psychologicznym lub pedagogicznym (np. diagnoza dysleksji), informacje o sytuacji rodzinnej lub pieczy zastępczej (np. dziecko znajduje się w rodzinie zastępczej czy domu dziecka).

RODO wymaga stosowania szczególnych środków ochrony prywatności małoletnich Wolontariuszy, tj. m.in.: uzyskania zgody Przedstawiciela ustawowego na przetwarzanie danych, ograniczenia celu przetwarzania, minimalizacji danych i przejrzystości w informowaniu o przetwarzaniu danych osobowych. Wizerunek małoletniego Wolontariusza, jeśli

umożliwia identyfikację, podlega RODO jako dane osobowe. Jego wykorzystanie w materiałach promocyjnych czy informacyjnych wymaga świadomej zgody Przedstawiciela ustawowego, publikacja nie może naruszać godności ani prywatności. Wizerunku wolno używać tylko w celach wskazanych w zgodzie, z uwzględnieniem możliwości jej cofnięcia i usunięcia materiałów. Nieprawidłowe przetwarzanie grozi naruszeniem prywatności i odpowiedzialnością prawną Korzystającego.

Prawa autorskie

Wolontariat dzieci i młodzieży często obejmuje działania twórcze – np. przygotowywanie materiałów edukacyjnych czy graficznych. Wolontariusz (twórca) staje się właścicielem praw autorskich do swoich utworów. Dzieci i młodzież w wieku 13–18 lat mogą w pełni takimi prawami dysponować – w tym podejmować czynności wymagające skutków prawnych, jak np. przeniesienie autorskich praw majątkowych – wyłącznie za zgodą Przedstawiciela ustawowego. Korzystający powinni zabezpieczyć możliwość korzystania z utworów poprzez umowy lub licencje zawarte z małoletnimi Wolontariuszami działającymi poprzez swoich Przedstawicieli ustawowych precyzujące zakres użytkowania, czas obowiązywania oraz ochronę praw osobistych twórcy. Takie rozwiązanie chroni interesy zarówno małoletnich twórców – Wolontariuszy, jak i Korzystającego.

Podsumowanie

W rozdziale omówiono system prawny regulujący wolontariat małoletnich w Polsce, w tym Ustawę o wolontariacie, KC, Lex Kamilek oraz przepisy sektorowe takie jak Prawo oświatowe. Wskazano obowiązki Korzystających, kwestię ochrony danych i wizerunku zgodnie z RODO oraz praw autorskich w kontekście twórczości małoletnich Wolontariuszy, podkreślając konieczność uzyskania zgody Przedstawicieli ustawowych i zabezpieczenia interesów obu stron. Regulacje tworzą ramy prawne dla bezpiecznego i zgodnego z prawem angażowania małoletnich w wolontariat.

Rozdział II.

Kluczowe pojęcia i definicje

2

Kim jest Wolontariusz? Definicja i praktyczne aspekty

Wolontariuszem może zostać każda osoba – niezależnie od wieku, obywatelstwa czy stopnia zdolności do czynności prawnych. Dotyczy to również **osób niepełnoletnich** posiadających ograniczoną zdolność do czynności prawnych – pod warunkiem uzyskania zgody Przedstawicieli ustawowych.

Ważne: Wolontariuszem nie może być osoba prawna ani jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej. W praktyce oznacza to, że Wolontariuszem jest wyłącznie osoba fizyczna – pojedynczy człowiek, a nie organizacja, instytucja, przedsiębiorstwo czy zespół/grupa osób.

Również **cudzoziemiec** przebywający legalnie na terytorium Polski może zostać Wolontariuszem, nie musi pozyskiwać zezwolenia na pracę jako Wolontariusz. Art. 157g Ustawy o cudzoziemcach umożliwia udzielenie cudzoziemcowi (w tym Wolontariuszowi małoletniemu) zezwolenia na pobyt czasowy, jeżeli celem tego pobytu na terenie RP jest udział w programie wolontariatu europejskiego oraz są spełnione łącznie następujące warunki:

- cudzoziemiec posiada ubezpieczenie zdrowotne, potwierdzenie pokrycia kosztów leczenia w Polsce, ma zapewnione miejsce zamieszkania na terenie RP, posiada środki finansowe na utrzymanie i powrót do kraju pochodzenia,
- Porozumienie wolontariackie, na podstawie którego będzie wykonywane świadczenie, zawiera jego opis i zakres, warunki, szkolenia, zapewnione/wskazane utrzymanie, zakwaterowanie,
- jednostka organizacyjna, na rzecz której cudzoziemiec ma wykonywać świadczenia jako Wolontariusz, została zatwierdzona przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Członek stowarzyszenia może również działać jako Wolontariusz na rzecz organizacji, do której sam należy. Słowo „również” wynika z tego,

że ustawodawca rozróżnia wolontariat (świadczenie wolontariackie) od pracy społecznej członków stowarzyszenia na rzecz tego stowarzyszenia.

Przykład:

Związek Harcerstwa Polskiego (ZHP) jest stowarzyszeniem posiadającym osobowość prawną, działającym na podstawie Ustawy o stowarzyszeniach oraz własnego statutu. Członkostwo w ZHP wynika z deklaracji i zasad określonych w statucie.

Członek ZHP może jednocześnie być Wolontariuszem, **pod warunkiem że wykonuje czynności niewynikające z obowiązków członkowskich** i wykraczające poza jego funkcje statutowe (np. drużynowego) lub zadania (np. działania wychowawcze i programowe). W takich sytuacjach rekomendujemy zawarcie Porozumienia wolontariackiego, aby uniknąć wątpliwości co do tego, kiedy dana osoba działa jako członek ZHP, a kiedy jako Wolontariusz. Porozumienie pozwoli jednoznacznie określić zakres wykonywanych czynności, odpowiedzialności oraz warunki współpracy jako Wolontariusz.

Uwaga praktyczna: Aby uniknąć wątpliwości co do rozróżnienia obowiązków członkowskich od świadczeń wolontariackich, warto uregulować zasady wolontariatu członków stowarzyszenia w statucie organizacji.

Wolontariat a staż osoby niepełnoletniej

Staż osoby małoletniej nie może być traktowany jako świadczenie wolontariackie.

Obie formy współpracy różnią się celem, charakterem i podstawą prawną.

Wolontariat regulowany Ustawą o wolontariacie ma charakter społeczny i altruistyczny – jest dobrowolny, bezpłatny i oparty na Porozumieniu wolontariackim (stosunek cywilnoprawny).

Staż osoby niepełnoletniej uregulowany jest w Kodeksie pracy (staże pracownicze), Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy [5] (staże z Urzędu Pracy), Prawie oświatowym (staże szkolne i studenckie) i ma na celu zdobycie doświadczenia zawodowego, tj. przygotowania do wejścia na rynek pracy. Staż zwykle jest odpłatny (np. stypendium stażowe), w niektórych formach może być nieodpłatny (np. staże studenckie). Staż jest bardziej zawodowy i formalny z silnym nadzorem (opiekun stażu).

5 Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2025 r., poz. 214).

Wolontariat a praktyki

Zarówno praktyki, jak i wolontariat są formami zdobywania doświadczenia, szczególnie przez małoletnich, i wykonywania określonych czynności na rzecz organizacji, ale różnią się one celem, charakterem i podstawą prawną.

Praktyki mają charakter edukacyjny i przygotowawczy – realizowane są w ramach programu nauczania lub przygotowania do zawodu, mogą być odpłatne lub nieodpłatne i odbywają się pod nadzorem opiekuna. Regulują je przepisy Prawa oświatowego, ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce [6], ustawy o praktykach absolwenckich [7].

Natomiast wolontariat koncentruje się na nieodpłatnej działalności społecznej i obywatelskiej, której celem jest dobrowolne wspieranie Korzystającego.

Pracownik a Wolontariusz

Nieletni (młodociani) w wieku 16–18 lat mogą być legalnie zatrudniani na podstawie przepisów Kodeksu pracy, pod warunkiem że praca dostosowana jest do ich wieku, możliwości fizycznych, nie obejmuje ciężkich prac, godzin nocnych i nadliczbowych. Celem zatrudnienia jest umożliwienie młodemu pracownikowi zdobycia doświadczenia zawodowego przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego nadzoru, szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Wymaga uzyskania zgody Przedstawiciela ustawowego.

Wolontariusz nie jest pracownikiem w rozumieniu Kodeksu pracy, ponieważ nie łączy go żaden stosunek pracy z podmiotem, na rzecz którego świadczy pomoc. Stosunek prawny między Wolontariuszem a organizacją opiera się na zasadzie dobrowolności i określony jest przepisami Ustawy o wolontariacie czy treścią zawartego Porozumienia wolontariackiego.

Świadczenie Wolontariusza jest świadczeniem odpowiadającym świadczeniu pracy.

NIE jest to jednak świadczenie pracy lub usługi.

Ważne: Wolontariusz nie jest pracownikiem, bo za wykonywane świadczenia nie pobiera wynagrodzenia.

6 Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r., poz. 1571).

7 Ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. o praktykach absolwenckich (Dz. U. z 2025 r., poz. 1578).

Praca wolontarystyczna nie jest zatem formą nieodpłatnego świadczenia pracy, lecz szczególną formą aktywności społecznej wynikającą z idei solidarności, altruizmu czy zaangażowania obywatelskiego.

Wolontariat, staż, praktyki i praca a wolontariat osób niepełnoletnich

Istnieją różne formy aktywności młodocianych osób – praca (od 16. roku życia), staż, praktyki i wolontariat – które, choć podobne w zakresie zdobywania doświadczenia, różnią się celem, podstawą prawną i charakterem. Poniższa tabela przedstawia kluczowe różnice między tymi formami, aby ułatwić ich prawidłowe rozróżnienie i stosowanie zgodnie z przepisami.

Tabela 1. Formy aktywności osób młodocianych – porównanie

Cecha	Praca (zatrudnienie)	Staż	Praktyki	Wolontariat
Cel	Wykonywanie pracy zarobkowej, zdobycie doświadczenia zawodowego	Zdobycie doświadczenia zawodowego, przygotowanie do pracy	Realizacja programu nauczania, przygotowanie do zawodu	Działalność społeczna, pomocowa, obywatelska
Podstawa prawna	Kodeks pracy	Kodeks pracy, ustawa o rynku pracy, Ustawa Prawo oświatowe	Ustawa Prawo oświatowe, ustawa o szkolnictwie wyższym, ustawa o praktykach absolwenckich	Ustawa o wolontariacie, KC
Charakter	Formalny, zawodowy, odpłatny	Formalny, zawodowy	Edukacyjny, przygotowawczy	Dobrowolny, społeczny
Forma umowy	Umowa o pracę	Umowa stażowa (z urzędem pracy lub pracodawcą)	Umowa o praktyki lub porozumienie z uczelnią	Porozumienie wolontariackie (cywilnoprawne)
Odpłatność	Zawsze odpłatna (wynagrodzenie)	Zwykle odpłatny (np. stypendium stażowe), czasem nieodpłatny	Mogą być odpłatne (np. praktyka absolwencka) lub nieodpłatne	Zawsze nieodpłatny

Cecha	Praca (zatrudnienie)	Staż	Praktyki	Wolontariat
Nadzór	Pracodawca, obowiązkowe szkolenie BHP	Opiekun stażu	Opiekun praktyk (nauczyciel, wykładowca, mentor)	Opiekun małoletniego, obowiązek poinformowania o ryzyku związanym z wolontariatem
Grupa wiekowa	Od 16 lat (młodociani) – z ograniczeniami i zgodą opiekuna	Młodociani, studenci, absolwenci, osoby bezrobotne	Uczniowie, studenci, absolwenci	Każdy, w tym osoby niepełnoletnie (za zgodą Przedstawiciela ustawowego)
Podstawowa różnica	Stosunek pracy, wynagrodzenie, prawa pracownicze	Brak stosunku pracy, cel zawodowy	Brak stosunku pracy, cel edukacyjny	Brak stosunku pracy, cel społeczny

Kluczowe doprecyzowanie prawne:

- **Praca:** regulowana Kodeksem pracy, wymaga umowy o pracę, wynagrodzenia, szkolenia BHP, ograniczeń dla młodocianych (brak pracy nocnej, ciężkiej, nadgodzin).
- **Wolontariat:** nie jest stosunkiem pracy, nie ma wynagrodzenia, opiera się na Porozumieniu wolontariackim i zasadzie dobrowolności. Konieczne poinformowanie o ryzyku związanym z wykonywaniem świadczeń wolontariackich.
- **Staż i praktyki:** również nie tworzą stosunku pracy, ale mają inne cele i podstawy prawne.

Wolontariusz małoletni – status prawny i zasady udziału w świadczeniu usług wolontariackich

W kontekście udziału dzieci i młodzieży w wolontariacie pojawia się pytanie, czy przepisy prawa określają minimalne wymagania dotyczące wieku Wolontariusza albo jego zdolności do czynności prawnych. Choć przepisy regulujące wolontariat nie przewidują dolnej granicy wieku, a zatem formalnie Wolontariuszem może zostać każdy bez względu na wiek, to **status prawny Wolontariusza małoletniego** wynika z przepisów **KC**. Kwestia ta jest ściśle związana ze zdolnością do dokonywania czynności prawnych, czyli możliwością samodzielnego składania i przyjmowania oświadczeń woli, które prowadzą do powstania, zmiany lub ustania stosunku prawnego.

Rozpoczęcie działalności wolontariackiej wiąże się z koniecznością podejmowania **czynności prawnych**, w tym m.in.: zawierania **porozumień wolontariackich**, wyrażania zgody na **udostępnianie danych osobowych** czy **wizerunku**.

Przedstawiciel ustawowy – rola i znaczenie zgody rodzica/opiekuna prawnego na udział w wolontariacie małoletniego

Przedstawiciel ustawowy to osoba, która z mocy prawa może działać w imieniu osoby zazwyczaj małoletniej w celu zawierania czynności prawnych w jej imieniu. W przypadku Wolontariuszy małoletnich **rodzice pełnią funkcję przedstawicieli ustawowych** wobec swoich dzieci.

Zgodnie z art. 98 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego:

- rodzice sprawują **władzę rodzicielską** nad dzieckiem pozostającym pod ich pieczę,
- każdy z rodziców działający w ramach władzy rodzicielskiej może **samodzielnie podejmować czynności prawne w imieniu dziecka**, nawet jeśli drugie z rodziców także posiada władzę rodzicielską (nie została mu ona odebrana).

W praktyce oznacza to, że **zgoda jednego rodzica** na zawarcie czynności prawnej (np. Porozumienia wolontariackiego) jest zazwyczaj wystarczająca.

Przedstawiciel ustawowy (rodzic) może zawierać **umowy i podejmować decyzje prawne w imieniu dziecka**, w tym zgodzić się na udział dziecka w działalności wolontariackiej lub zawrzeć Porozumienie wolontariackie.

Wolontariusze poniżej 13. roku życia

Zgodnie z art. 12 Kodeksu cywilnego – osoby, które **nie ukończyły 13 lat** oraz osoby ubezwłasnowolnione całkowicie nie mają zdolności do czynności prawnych. W praktyce oznacza to, że małoletni Wolontariusz poniżej 13. roku życia **nie może samodzielnie zawrzeć Porozumienia wolontariackiego** nawet przy zgodzie Przedstawiciela ustawowego, gdyż czynność taka będzie z mocy prawa nieważna (art. 14 Kodeksu cywilnego).

W tym przypadku **Porozumienie wolontariackie musi zostać zawarte w imieniu małoletniego Wolontariusza przez Przedstawiciela ustawowego**.

Wolontariusze małoletni w wieku 13–18 lat

Małoletni mogą angażować się w działalność wolontariacką, ale ze względu na ograniczoną zdolność do czynności prawnych ich udział wymaga **zgody Przedstawicieli ustawowych**.

Osobami o ograniczonej zdolności do czynności prawnych (zgodnie z art. 15 Kodeksu cywilnego) są:

- małoletni po ukończeniu 13 lat,
- osoby częściowo ubezwłasnowolnione.

Czynności prawne dokonane przez osoby o ograniczonej zdolności do czynności prawnych bez wymaganej zgody przedstawiciela ustawowego są **nieważne** (art. 19 Kodeksu cywilnego).

Zgodnie z art. 20 Kodeksu cywilnego osoby o ograniczonej zdolności do czynności prawnych (małoletni powyżej 13 lat) mogą same zawierać jedynie **umowy dotyczące drobnych bieżących spraw życia codziennego**, np. zakup biletu komunikacji publicznej, artykułów szkolnych lub drobnych produktów spożywczych. Wszystkie inne czynności prawne, w tym zawarcie Porozumienia wolontariackiego również w formie ustnej w przypadku świadczeń krótszych niż 30 dni, wymagają zgody Przedstawiciela ustawowego (art. 17 Kodeksu cywilnego).

Skuteczność zawarcia Porozumienia wolontariackiego może zostać później potwierdzona przez Wolontariusza w momencie osiągnięcia przez niego pełnoletności, do tego czasu decydują Przedstawiciele ustawowi.

Tabela 2. Zdolność do czynności prawnych Wolontariusza w zależności od wieku/ statusu prawnego

Wiek/ status prawny	Zdolność do czynności prawnych	Możliwość zawarcia Porozumienia wolontariackiego	Rola rodzica/ opiekuna prawnego
< 13 lat	Brak zdolności do czynności prawnych	Nie może samodzielnie zawrzeć porozumienia	Przedstawiciel ustawowy musi zawrzeć porozumienie w imieniu Wolontariusza małoletniego
13–18 lat	Ograniczona zdolność do czynności prawnych	Może zawrzeć porozumienie tylko za zgodą przedstawiciela ustawowego	Przedstawiciel ustawowy wyraża zgodę przed, w trakcie lub po zawarciu porozumienia; do momentu potwierdzenia porozumienie jest nieważne

Wiek/ status prawny	Zdolność do czynności prawnych	Możliwość zawarcia Porozumienia wolontariackiego	Rola rodzica/ opiekuna prawnego
Osoby ubezwłasnowolnione częściowo	Ograniczona zdolność do czynności prawnych	Zawarcie porozumienia wymaga zgody przedstawiciela ustawowego	Przedstawiciel ustawy wyraża zgodę; do czasu jej wyrażenia porozumienie jest nieważne
Osoby ubezwłasnowolnione całkowicie	Brak zdolności do czynności prawnych	Nie mogą zawrzeć porozumienia	Przedstawiciel ustawy zawiera porozumienie w ich imieniu

Uwaga: Wiele organizacji ustala minimalny wiek Wolontariusza na 16 lat. Wynika to przede wszystkim z wymogów Korzystającego, który musi zapewnić bezpieczeństwo i odpowiedzialne wykonywanie zadań. W tym wieku młoda osoba posiada już odpowiedni poziom dojrzałości, by rozumieć obowiązki i ryzyka związane ze świadczeniami wolontariackimi. Ponadto, powyższe wynika z dopasowania do rozwiązań wynikających z Kodeksu pracy – 16-letni młodociany może podejmować lekką pracę zarobkową.

Kwestia zgody obojga rodziców

Zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz orzecznictwem sądowym rodzice wspólnie sprawują władzę rodzicielską i rozstrzygają o **istotnych sprawach dziecka**. W przypadku braku porozumienia między rodzicami ostatecznie decyzję może podjąć sąd opiekuńczy.

Istotność decyzji

Udział osoby małoletniej w **typowym wolontariacie** (np. organizacja szkolnych akcji charytatywnych, drobne działania w ramach lokalnych organizacji społecznych) nie jest uznawany za sprawę istotną w rozumieniu prawa rodzinnego. W takich przypadkach zazwyczaj wystarczy zgoda jednego rodzica.

Natomiast w przypadku działań o **podwyższonym ryzyku lub znacznym zaangażowaniu** dziecka (np. wolontariat zagraniczny, udział w akcjach humanitarnych, działania wymagające zwiększonej odpowiedzialności) zgoda obojga rodziców jest zalecana i często wymagana dla bezpieczeństwa dziecka i ochrony prawnej Korzystającego.

Wskazówki praktyczne:

- W przypadku działań standardowych w szkole lub lokalnej społeczności należy uzyskać zgodę co najmniej jednego rodzica i sporządzić Porozumienie wolontariackie.
- W przypadku działań o podwyższonym ryzyku, kiedy świadczenie usług wolontariackich wiąże się np. z wielodniowymi wyjazdami, działaniami w trudnych warunkach – należy wymagać pisemnej zgody obojga rodziców.
- W przypadku, kiedy Wolontariusz małoletni pozostaje pod opieką prawną opiekuna zamiast rodziców, **zgoda musi pochodzić od opiekuna prawnego**.
- Zgody Przedstawicieli ustawowych warto dokumentować zarówno dla celów bezpieczeństwa prawnego, jak i w razie kontroli organów nadzoru czy sytuacji spornych.

Opiekun Wolontariusza – osoba odpowiedzialna za nadzór i bezpieczeństwo

Opiekun Wolontariusza to osoba odpowiedzialna za **nadzór nad aktywnością Wolontariusza małoletniego** dbająca o jego bezpieczeństwo i poprawny przebieg wykonywanych świadczeń wolontariackich.

Do głównych obowiązków opiekuna Wolontariusza należy:

- **nadzór nad bezpieczeństwem** – zapewnienie warunków pracy adekwatnych do wieku i kwalifikacji Wolontariusza,
- **monitorowanie realizacji zadań** – kontrola, aby Wolontariusz wykonywał obowiązki zgodnie z ustaleniami organizacji (Korzystającego),
- **wspieranie w obowiązkach formalnych** – w przypadku Wolontariuszy małoletnich (zwłaszcza poniżej 13 lat) opiekun może pomagać w realizacji dokumentacji czynności prawnych, np. przekazać treść zgody na wykorzystanie danych osobowych czy wizerunku, ale formalnie za czynności prawne odpowiada Przedstawiciel ustawy (rodzic/opiekun prawny), który tę zgodę podpisuje.

Uwaga: Opiekun Wolontariusza nie jest Przedstawicielem ustawowym dziecka (Wolontariusza małoletniego) – jego zadaniem jest wyłącznie nadzór i wsparcie w trakcie wykonywania działalności wolontariackiej. Formalne czynności prawne, takie jak podpisanie Porozumienia wolontariackiego, wykonuje Przedstawiciel ustawy.

Przykład:

W przypadku wolontariatu szkolnego opiekunem będzie nauczyciel lub inna wyznaczona przez szkołę osoba, która będzie sprawowała nadzór nad działalnością Wolontariuszy małoletnich, wspierała ich w realizacji zadań oraz czuwała nad prawidłowym przebiegiem działań wolontariackich.

Kim jest Korzystający? Kto może korzystać ze świadczeń Wolontariuszy małoletnich?

Zgodnie z **art. 42 ust. 1 Ustawy o wolontariacie** Wolontariusze, w tym dzieci i młodzież, mogą świadczyć działalność wolontariacką na rzecz podmiotów, które w ustawie nazywane są „**Korzystającymi**”.

Korzystający to podmiot, na rzecz którego Wolontariusz wykonuje świadczenia.

Korzystającymi mogą być:

- **organizacje pozarządowe,**
- **stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego** (np. związki miast, gmin, powiatów),
- **organizacje kościelne** (np. parafie, zakony, bractwa religijne),
- **organy administracji publicznej** (ministerstwa, urzędy wojewódzkie i marszałkowskie, urzędy gminne, miejskie),
- **jednostki podległe organom administracji publicznej** (np. teatry, galerie sztuki, domy kultury, szkoły, ośrodki pomocy społecznej, biblioteki),
- **kluby sportowe,**
- **spółdzielnie socjalne,**
- **spółki prawa handlowego,** które nie działają dla zysku i cały dochód przeznaczają na działalność statutową,
- **podmioty lecznicze.**

Ważne: Wolontariusze mogą świadczyć pomoc na rzecz osób indywidualnych wyłącznie za pośrednictwem Korzystającego. Udzielanie pomocy jednej osobie indywidualnej przez drugą osobę indywidualną bez udziału Korzystającego **nie stanowi wolontariatu** w świetle prawa.

Przykład:

Kasia chce pomóc swojej sąsiadce, pani Zofii, w wyprowadzaniu psa i zakupach. Jeśli robi to samodzielnie jako osoba prywatna pomagająca drugiej osobie prywatnej, nie jest to wolontariat w rozumieniu Ustawy o wolontariacie. Natomiast jeśli Kasia zgłosi się do organizacji (Korzystającego), która skieruje ją do udzielania pomocy pani Zofii, wówczas jej działania będą stanowiły świadczenia wolontariackie.

Działalność statutowa i działalność gospodarcza

Wolontariusze mogą wykonywać świadczenia na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 Ustawy o wolontariacie – w zakresie ich działalności statutowej, w szczególności działalności pożytku publicznego – a także na rzecz organów

administracji publicznej wyłącznie w zakresie realizacji zadań publicznych, zgodnie z zasadami określonymi w tej ustawie.

Wolontariusz nie może być angażowany do zadań w zakresie prowadzonej przez Korzystającego działalności gospodarczej!

Oznacza to, że działania Wolontariuszy muszą ograniczać się do zadań statutowych i społecznie użytecznych, a nie obejmować czynności generujących przychód.

Przykład:

Wolontariusz w fundacji prowadzącej programy edukacyjne może pomagać w prowadzeniu warsztatów dla dzieci, przygotowywać materiały edukacyjne czy wspierać logistycznie wydarzenia. Nie może natomiast obsługiwać sprzedaży produktów fundacji w sklepie internetowym ani prowadzić np. płatnych kursów czy szkoleń, które mają na celu osiągnięcie zysku.

Działalność pożytku publicznego a działalność gospodarcza

Art. 9 ustawy o wolontariacie wskazuje dwie przesłanki, kiedy działalność odpłatna pożytku publicznego stanie się działalnością gospodarczą, tj.:

- po pierwsze, jeżeli wynagrodzenie jest w odniesieniu do działalności tego rodzaju wyższe od tego, jakie wynika z kosztów tej działalności; oznacza to, że pobierana przez organizację odpłatność jest wyższa od tej, jaka wynika z kosztów tej działalności;
- po drugie, jeżeli przeciętne miesięczne wynagrodzenie osoby fizycznej z tytułu zatrudnienia przy działalności odpłatnej za okres ostatniego roku obrotowego, a w przypadku zatrudnienia trwającego krócej niż rok obrotowy – za okres tego zatrudnienia, przekracza 3-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni; dotyczy to osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę oraz umów cywilnoprawnych.

Ważne: Odpłatna działalność pożytku publicznego musi wynikać zarówno z celów statutowych organizacji, jak i z zadań publicznych pożytku publicznego. Przychód z tej działalności może być przeznaczony wyłącznie na działalność pożytku publicznego.

Wzory dokumentów

Ważne: Jeśli pozyskujemy zgody Przedstawicieli ustawowych i jest to pierwszy kontakt, a klauzula informacyjna nie została wcześniej przedstawiona, należy ją dołączyć. Wzór klauzuli informacyjnej znajduje się w rozdziale III.

**Wzór zgody rodzica/ opiekuna prawnego na udział Wolontariusza
małoletniego w działaniach wolontariackich**

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

. . . . . dnia . . . . .

**ZGODA RODZICA/ OPIEKUNA PRAWNEGO NA UDZIAŁ DZIECKA
W WOLONTARIACIE**

Ja, niżej podpisany(-a): . . . . .

Imię i nazwisko opiekuna prawnego/ rodzica 1: . . . . .

Adres: . . . . .

Telefon kontaktowy: . . . . .

Imię i nazwisko opiekuna prawnego/ rodzica 2: . . . . .

Adres: . . . . .

Telefon kontaktowy: . . . . .

niniejszym wyrażam zgodę na udział mojego dziecka:

Imię i nazwisko dziecka: . . . . .

Data urodzenia dziecka: . . . . .

w programie wolontariatu organizowanego przez: . . . . .
(wskazać Korzystającego – pełna nazwa, siedziba)

Okres i charakter świadczeń wolontariackich:
(należy określić, w jakim czasie małoletni wolontariusz będzie wykonywał
swoje zadania, tj. daty rozpoczęcia i zakończenia lub przewidywany
harmonogram, oraz jakie konkretne czynności będzie realizować
w ramach świadczeń wolontariackich)

. . . . .
. . . . .
. . . . .
. . . . .
. . . . .

Oświadczam, że zostałem(-am) poinformowany(-a) o zakresie
obowiązków wolontariusza, miejscu wykonywania świadczeń oraz czasie
ich trwania.

Data i miejsce: . . . . .

Podpis opiekuna prawnego/ rodzica 1: . . . . .

Podpis opiekuna prawnego/ rodzica 2: . . . . .

-----[KONIEC WZORU]-----

Wzór oświadczenia – zgody rodzica/ opiekuna prawnego na zawarcie Porozumienia wolontariackiego

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

Oświadczenie – zgoda rodzica/ opiekuna prawnego na zawarcie Porozumienia wolontariackiego.

Dotyczy: Wolontariusza powyżej 13. roku życia.

. . . . . dnia . . . . .

Ja, niżej podpisany(-a):

Imię i nazwisko opiekuna prawnego/ rodzica 1: . . . . .

Adres: . . . . .

Telefon kontaktowy: . . . . .

Imię i nazwisko opiekuna prawnego/ rodzica 2: . . . . .

Adres: . . . . .

Telefon kontaktowy: . . . . .

oświadczam, że jestem rodzicem/ opiekunem wolontariusza:

. . . . . *(imię i nazwisko)*.

Zapoznałem(-am) się z treścią Porozumienia wolontariackiego, w szczególności z postanowieniami dotyczącymi praw i obowiązków wolontariusza i zakresu wykonywanych w ramach wolontariatu świadczeń.

. . . . . Wyrażam zgodę na jego zawarcie.

. . . . . Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych na potrzeby kontaktu w związku z działalnością wolontariacką mojego dziecka/ podopiecznego: . . . . . *(imię i nazwisko)*.

Data i miejsce: . . . . .

Podpis opiekuna prawnego/ rodzica 1: . . . . .

Podpis opiekuna prawnego/ rodzica 2: . . . . .

-----[KONIEC WZORU]-----

Rozdział III.

Prawa i obowiązki stron

3

Obowiązki Wolontariusza

Wolontariusz, w tym Wolontariusz małoletni, jest zobowiązany do wywiązywania się z obowiązków określonych zarówno w Porozumieniu wolontariackim, jak i w przepisach prawa.

Do najważniejszych obowiązków należą:

- **sumienne wykonywanie powierzonych zadań** – Wolontariusz powinien realizować powierzone czynności zgodnie z zakresem Porozumienia wolontariackiego (zawartego na piśmie lub ustnie) oraz z należytą starannością; obejmuje to zarówno przestrzeganie harmonogramu działań, jak i wypełnianie zadań w sposób odpowiedzialny i rzetelny;
- **odpowiedzialność za wykonanie Porozumienia wolontariackiego** – Wolontariusz odpowiada za przestrzeganie warunków zawartego porozumienia, w tym realizację powierzonych obowiązków w sposób zgodny z jego zakresem;
- **dbałość o powierzone mienie** – Wolontariusz zobowiązany jest do właściwego użytkowania powierzonych mu przedmiotów, narzędzi i materiałów; w przypadku ich uszkodzenia lub utraty odpowiedzialność za szkody może ciążyć na Wolontariuszu, a w przypadku Wolontariuszy małoletnich – na Przedstawicielach ustawowych, chyba że uszkodzenie powstało na skutek realizacji zadań na zlecenie Korzystającego.

Odpowiedzialność Wolontariusza

Angażowanie dzieci i młodzieży w działalność wolontariacką, choć społecznie niezwykle cenne i ważne, rodzi pytania o zakres odpowiedzialności małoletniego Wolontariusza za ewentualne szkody wyrządzone podczas wykonywania świadczeń. Odpowiedzialność ta wynika z Porozumienia wolontariackiego oraz z przepisów KC. W praktyce oznacza to, że Wolontariusz odpowiada za własne działania lub zaniechania, które prowadzą do powstania szkody. Podstawowe znaczenie mają tu przepisy KC, tj. w szczególności art. 415, 430

i 471, które regulują odpowiedzialność za czyny niedozwolone, odpowiedzialność powierzającego czynność (Korzystającego) oraz odpowiedzialność kontraktową za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania.

W odniesieniu do Wolontariuszy małoletnich trzeba jednak uwzględnić dodatkowe elementy: wiek, zdolność rozpoznania skutków swojego zachowania, a także szczególną rolę organizatora wolontariatu/ Korzystającego, który zobowiązany jest do nadzoru oraz zapewnienia bezpieczeństwa.

Zdolność Wolontariusza małoletniego do ponoszenia odpowiedzialności cywilnej

Zgodnie z art. 426 Kodeksu cywilnego: „Małoletni, który nie ukończył lat trzynastu, nie ponosi odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę”.

Oznacza to, że:

- dzieci do 13. roku życia są całkowicie wyłączone z odpowiedzialności cywilnej,
- młodzież w wieku 13–18 lat może ponosić odpowiedzialność, jeśli danej osobie można przypisać winę w rozumieniu KC, czyli zdolność rozpoznania skutków swojego zachowania.

Ważne: W praktyce oznacza to, że Korzystający, który dopuszcza Wolontariuszy małoletnich do świadczeń, przejmuje na siebie większą część ryzyka prawnego, zwłaszcza gdy nie zapewni odpowiedniego nadzoru lub szkolenia. Brak takich działań może zostać uznany za zaniedbanie i znacząco zwiększa odpowiedzialność Korzystającego w razie wypadku czy naruszenia obowiązków.

Odpowiedzialność tzw. deliktowa Wolontariusza małoletniego

Art. 415 KC: „Kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia”. Odpowiedzialność ta opiera się na zasadzie winy.

W przypadku dzieci młodszych – poniżej 13 lat – odpowiedzialność ta jest wyłączona na podstawie art. 426 Kodeksu cywilnego.

W odniesieniu do Wolontariuszy małoletnich (w wieku powyżej 13 lat) oznacza to, że jeśli np. Wolontariusz uszkodzi sprzęt lub wyrządzi szkodę osobie trzeciej z własnej winy i nieostrożności, może teoretycznie ponosić odpowiedzialność.

Przykłady:

Podczas wydarzenia kulturalnego 15-letni Wolontariusz celowo rzuca o ziemię kamerką użyczoną przez Korzystającego. Ponieważ miał świadomość możliwych skutków, może odpowiadać deliktowo na podstawie art. 415 Kodeksu cywilnego.

W schronisku dla zwierząt 16-letni Wolontariusz z własnej inicjatywy otwiera klatkę kota bez polecenia opiekuna. Zwierzę ucieka i powoduje szkodę. Wolontariusz małoletni może ponosić odpowiedzialność na zasadzie art. 415 Kodeksu cywilnego.

Odpowiedzialność kontraktowa Wolontariusza małoletniego

Art. 471 Kodeksu cywilnego brzmi: „Dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania [...]”.

Odpowiedzialność z art. 471 Kodeksu cywilnego może powstać wtedy, gdy Wolontariusz małoletni nie wykona lub wykona nienależycie swoje obowiązki wynikające z Porozumienia wolontariackiego. Ze względu jednak na ograniczoną zdolność do czynności prawnych małoletniego (art. 15 Kodeksu cywilnego) – odpowiedzialność kontraktowa małoletniego jest zatem ograniczona i w praktyce symboliczna – Korzystający raczej nie będzie domagał się odszkodowania od małoletniego Wolontariusza, a jedynie może rozwiązać z nim Porozumienie wolontariackie.

Niemniej Korzystający ze świadczeń usług małoletniego Wolontariusza może kierować roszczenia wobec Przedstawicieli ustawowych dziecka.

Przykład:

Siedemnastoletni Wolontariusz zobowiązał się do udziału w projekcie edukacyjnym, jednak bez usprawiedliwienia nie stawiał się na zajęcia, w efekcie czego warsztaty musiały zostać odwołane. Takie zachowanie można zakwalifikować jako nienależyte wykonanie zobowiązania w rozumieniu art. 471 Kodeksu cywilnego.

Odpowiedzialność Korzystającego za działania Wolontariusza małoletniego

Art. 430 Kodeksu Cywilnego brzmi: „Kto na własny rachunek powierza wykonanie czynności drugiemu, ten jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez sprawcę przy wykonywaniu powierzonych mu czynności [...]”.

Ten przepis ma ogromne znaczenie przy pracy z dziećmi i młodzieżą w ramach wykonywania świadczeń wolontariackich. W praktyce bowiem to Korzystający powierza Wolontariuszowi małoletniemu określone czynności – np. rozdawanie ulotek, pakowanie paczek, pomoc przy wydarzeniach. Jeśli Wolontariusz wyrządzi szkodę podczas wykonywania powierzonych zadań, Korzystający może ponosić odpowiedzialność za jego działania wobec osób trzecich, niezależnie od tego, czy sam Wolontariusz był winny.

Celem tego przepisu jest ochrona poszkodowanego i wprowadzenie odpowiedzialności osoby dorosłej, która miała obowiązek nadzorować małoletniego i ponosić konsekwencje organizacyjne.

Przykład:

Podczas przenoszenia paczek z żywnością 15-letni Wolontariusz OPS przypadkowo przewrócił pudło i uszkodził laptop pracownika ośrodka. Ponieważ wykonywał czynność powierzoną przez Korzystającego i pod jego nadzorem, za szkodę wobec pracownika odpowiada Korzystający na podstawie art. 430 Kodeksu cywilnego, a nie sam Wolontariusz małoletni.

Ważne: W praktyce odpowiedzialność małoletniego wolontariusza jest ściśle związana z obowiązkiem nadzoru ze strony Korzystającego.

Tabela 3. Rodzaje odpowiedzialności

Rodzaj odpowiedzialności	Podstawa prawna	Charakter odpowiedzialności	Kto odpowiada
Deliktowa (za czyn niedozwolony)	Art. 415 KC w zw. z art. 426 KC	Za szkodę wyrządzoną z winy własnej (jeśli popełniona przez Wolontariusza powyżej 13. roku życia)	Wolontariusz małoletni/ rodzic/ opiekun prawny lub Organizator/ Korzystający/ ubezpieczyciel
Powierzającego czynność	Art. 430 KC	Odpowiedzialność Organizatora za czyny Wolontariusza przy wykonywaniu powierzonych zadań	Organizator/ Korzystający
Kontraktowa (niewykonanie porozumienia)	Art. 471 KC	Za niewykonanie lub nienależyte wykonanie Porozumienia wolontariackiego	Za działania małoletnich w granicach jego zdolności do czynności prawnych odpowiadają rodzice/ opiekunowie prawni

Prawa i obowiązki Korzystającego

Korzystający, na rzecz którego Wolontariusz małoletni wykonuje świadczenia, odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu bezpiecznych i zgodnych z prawem warunków wolontariatu.

Do podstawowych obowiązków Korzystającego należą:

- zawarcie Porozumienia wolontariackiego w określonych przypadkach,
- wydawanie potwierdzeń, zaświadczeń oraz informowanie,
- zapewnienie Wolontariuszowi bezpiecznych i higienicznych warunków wykonywania świadczenia,
- ubezpieczenie Wolontariusza,
- pokrywanie niezbędnych kosztów w zakresie wykonywanych przez Wolontariusza świadczeń.

Zawarcie Porozumienia wolontariackiego

Zawarcie Porozumienia wolontariackiego jest obowiązkiem Korzystającego, to na nim spoczywa odpowiedzialność za przygotowanie, omówienie i podpisanie umowy z Wolontariuszem – niezależnie od jego wieku czy zakresu wykonywanych zadań.

Forma Porozumienia wolontariackiego uzależniona jest od okresu wykonywania świadczeń przez Wolontariusza na rzecz Korzystającego:

- porozumienie o świadczeniu wolontariatu przez okres **nieprzekraczający 30 dni** może być zawarte w formie ustnej, jednak na żądanie Wolontariusza Korzystający jest zobowiązany potwierdzić na piśmie treść porozumienia i/lub wydać pisemne zaświadczenie o wykonanych świadczeniach (art. 44 ust. 2 Ustawy o wolontariacie);
- obowiązek sporządzenia Porozumienia wolontariackiego na piśmie powstaje, gdy świadczenie Wolontariusza będzie wykonywane przez **okres dłuższy niż 30 dni** (art. 44 ust. 4 Ustawy o wolontariacie).

Ważne: Okres **30 dni** traktowany jest **jako 30 dni kalendarzowych** liczonych od pierwszego dnia, w którym Wolontariusz wykonywał świadczenie.

Przykład:

Wolontariusz umówił się z fundacją opiekującą się zwierzętami w schronisku, że będzie wykonywać swoje świadczenie wolontariackie (wyprowadzanie psów) łącznie przez 8 tygodni – po jednym dniu w każdym tygodniu – po 2 godziny dziennie. Czyli będzie wykonywał swoje świadczenie przez ponad 30 dni. Do wymogu formy pisemnej

porozumienia nie ma znaczenia rzeczywista liczba przepracowanych godzin.

Rekomendacje:

Mając na uwadze możliwe ryzyka dowodowe i organizacyjne, rekomenduje się zawieranie z Wolontariuszami małoletnimi Porozumień wolontariackich w formie pisemnej niezależnie od długości okresu współpracy. Forma pisemna zapewnia przejrzystość relacji prawnej, stanowi dowód dopełnienia obowiązków przez Korzystającego oraz chroni prawa nieletniego Wolontariusza i jego Przedstawicieli ustawowych.

Forma pisemna a elektroniczna zawierania Porozumienia wolontariackiego

Wskazówki praktyczne:

W celu uniknięcia wątpliwości co do prawidłowego zachowania formy pisemnej (Ustawodawca w art. 44 ust. 4 Ustawy o wolontariacie wskazuje, że „jeżeli świadczenie wolontariusza wykonywane jest przez okres dłuższy niż 30 dni, porozumienie powinno być sporządzone na piśmie”) zaleca się, aby Porozumienia wolontariackie zawierane w formie elektronicznej były podpisywane z wykorzystaniem kwalifikowanego podpisu elektronicznego. Zastosowanie kwalifikowanego podpisu elektronicznego gwarantuje pełną równoważność z podpisem własnoręcznym na podstawie art. 78 (1) § 1 Kodeksu cywilnego. Warto skorzystać z bezpłatnego podpisu kwalifikowanego w aplikacji mObywatel [8].

Ważne: Podpis kwalifikowany nie jest tym samym co podpis ePUAP – pierwszy ma pełną moc prawną równą podpisowi własnoręcznemu, natomiast ePUAP (profil zaufany) służy wyłącznie do kontaktów z administracją publiczną i nie zastępuje podpisu kwalifikowanego w umowach czy dokumentach wywołujących skutki cywilnoprawne.

Wydawanie potwierdzeń, zaświadczeń i informowanie

Korzystający zobowiązany jest do potwierdzania wykonywanych przez Wolontariusza świadczeń oraz do udzielania informacji o zakresie jego działań, np. w formie zaświadczenia lub opinii.

8 Więcej: *Podpis kwalifikowany w aplikacji, mObywatel* 23.10.2025, <https://info.mobywatel.gov.pl/aktualnosci/podpis-kwalifikowany-w-aplikacji>.

Potwierdzenie treści Porozumienia wolontariackiego w trakcie współpracy

Na żądanie Wolontariusza Korzystający ma obowiązek potwierdzić na piśmie treść obowiązującego Porozumienia wolontariackiego. Dotyczy to sytuacji, gdy porozumienie wciąż trwa, czyli Wolontariusz nadal świadczy swoje usługi.

Zaświadczenie o wykonywaniu świadczeń po zakończeniu współpracy

Zgodnie z art. 44 ust. 2 Ustawy o wolontariacie Korzystający jest zobowiązany do wystawienia Wolontariuszowi pisemnego zaświadczenia, które potwierdza wykonanie przez niego świadczeń oraz określa ich zakres.

Zaświadczenie powinno zawierać informacje o:

- czasie trwania wolontariatu,
- rodzaju wykonywanych świadczeń,
- zakresie obowiązków realizowanych przez Wolontariusza.

Przykład:

Zaświadczenie może mieć praktyczne znaczenie np. w zaliczaniu okresu świadczenia wolontariatu w przypadku dodatkowych punktów w rekrutacji do szkoły średniej lub w przypadku matury międzynarodowej – w programie IB Diploma Programme dokumentacja działań społecznych jest częścią obowiązkowego komponentu CAS (Creativity, Activity, Service), w którym wymaga się, aby uczeń regularnie angażował się w działania wolontarystyczne, a dokumentowanie tych działań jest jednym z warunków uzyskania dyplomu.

Pisemna opinia o wykonywaniu świadczeń przez Wolontariusza

Oprócz zaświadczenia, zgodnie z art. 44 ust. 3 Ustawy o wolontariacie, na prośbę Wolontariusza Organizacja/Korzystający powinni sporządzić **pisemną opinię o jego pracy**.

Dokument taki może obejmować informacje o:

- zakresie wykonywanych obowiązków,
- poziomie zaangażowania i odpowiedzialności,
- umiejętnościach, jakie Wolontariusz wykazał podczas świadczenia usług,
- wpływie jego pracy na realizację misji organizacji.

Przykład:

Szesnastoletnia Wolontariuszka wspierała organizację lokalnego wydarzenia charytatywnego – w opinii można podkreślić jej punktualność, zdolności organizacyjne i umiejętność współpracy w zespole. Opinia może być zarówno cennym elementem budowania osobistego portfolio Wolontariuszki, jak i formą docenienia oraz budowania ścieżki dalszego rozwoju w organizacji.

Informowanie Wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami

Zgodnie z art. 45 ust. 1 pkt 1 Ustawy o wolontariacie Korzystający ma obowiązek „informować wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami”. Ustawa nie precyzuje formy, w jakiej Wolontariusze, w tym małoletni, powinni być informowani o potencjalnych ryzykach związanych z wykonywaniem świadczeń oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami.

W praktyce dobrym rozwiązaniem jest przekazywanie tych informacji na piśmie, np. w formie załącznika do Porozumienia wolontariackiego, regulaminu organizacji lub w formie prezentacji PPT omawianej podczas szkoleń wstępnych dla Wolontariuszy. Dzięki temu:

- Wolontariusze małoletni i ich Opiekunowie prawni mają możliwość spokojnego zapoznania się z jego treścią jeszcze przed rozpoczęciem wykonywania świadczeń wolontariackich,
- Korzystający z usług Wolontariuszy mogą w prosty sposób wykazać, że wypełnili ustawowy obowiązek informacyjny.

Przykłady praktyczne obejmują np.:

- listę czynności potencjalnie niebezpiecznych wraz z opisem środków ochrony,
- instrukcje dotyczące korzystania ze sprzętu lub narzędzi,
- wskazówki dotyczące zachowania w sytuacjach awaryjnych, np. pożar, wypadek w trakcie warsztatów edukacyjnych, wycieczek czy zajęć sportowych.

Zapewnienie bezpieczeństwa i nadzór nad małoletnim Wolontariuszem

Korzystający zobowiązany jest zapewnić Wolontariuszowi warunki pracy zgodne z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, uwzględniając jego wiek, możliwości oraz dojrzałość psychofizyczną w przypadku Wolontariuszy małoletnich. Oznacza to obowiązek stworzenia bezpiecznego i higienicznego środowiska pracy analogicznie do

wymogów wobec pracowników. Szczególne znaczenie ma to w przypadku Wolontariuszy nieletnich, dla których zapewnienie odpowiednich środków ochrony i nadzoru dorosłych jest kluczowe dla bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

Ocena ryzyka i odpowiednie środki ochrony

Korzystający powinien zidentyfikować potencjalne zagrożenia związane z wykonywaniem poszczególnych czynności przez Wolontariusza małoletniego. W zależności od rodzaju zadań, wykonywanych świadczeń i związanych z nimi zagrożeń Wolontariusz małoletni powinien być wyposażony w odpowiednie środki ochrony indywidualnej, np.: kask, rękawice, okulary ochronne, kamizelka odblaskowa.

Instruktaż i nadzór

Wolontariusz małoletni musi zostać przeszkolony w zakresie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przed rozpoczęciem świadczeń. Konieczny jest stały nadzór osoby dorosłej, która może reagować w sytuacjach zagrożenia oraz służyć wsparciem w razie problemów.

Ograniczenie wykonywania niektórych czynności

Wolontariusze poniżej 18. roku życia nie mogą wykonywać prac niebezpiecznych ani takich, które zagrażają ich zdrowiu, np. obsługa ciężkich maszyn, praca na wysokościach bez zabezpieczeń, kontakt z substancjami toksycznymi.

Procedury w razie wypadku

Korzystający jest zobowiązany do zapewnienia odpowiednich procedur postępowania w sytuacji, gdy przy wykonywaniu świadczeń przez Wolontariusza, w tym małoletniego, zaistnieje wypadek. Do jego obowiązków należą w szczególności:

- 1. natychmiastowa pomoc i zabezpieczenie poszkodowanego** – w razie wypadku należy udzielić pierwszej pomocy lub wezwać odpowiednie służby ratunkowe;
- 2. zgłoszenie wypadku odpowiednim instytucjom** – w przypadku wypadku Wolontariusza małoletniego Korzystający powinien niezwłocznie poinformować rodziców lub opiekunów prawnych, a także w zależności od okoliczności – szkołę lub inne właściwe organy;
- 3. dokumentowanie zdarzenia** – sporządzenie protokołu wypadku zawierającego m.in. datę, godzinę, miejsce zdarzenia, opis przebiegu wypadku oraz zastosowanych działań ratunkowych; dokumentacja ta może być podstawą do dochodzenia świadczeń lub odszkodowań;

- 4. udział w procedurach ubezpieczeniowych** – w przypadku wypadku Wolontariusza małoletniego Korzystający powinien zapewnić zgromadzenie dokumentów niezbędnych do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub innego podmiotu ubezpieczającego, jeśli Wolontariusz był objęty ubezpieczeniem NNW lub zaopatrzeniem z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń.

Ubezpieczenie Wolontariusza

W zależności od czasu trwania i rodzaju wykonywanych świadczeń wolontariackich Korzystający powinien, a w niektórych sytuacjach jest zobowiązany, zapewnić Wolontariuszowi odpowiednie ubezpieczenie.

Ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW)

Korzystający ma obowiązek zapewnić Wolontariuszowi ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW) na okres wykonywania świadczeń, jeśli czas ten nie przekracza 30 dni (art. 46 ust. 3 Ustawy o wolontariacie). Jest to obowiązek ustawowy, którego nie można pominąć.

Koszt ubezpieczenia zazwyczaj ponosi Korzystający. Może je zapewnić poprzez umowę z brokerem lub towarzystwem ubezpieczeniowym, upewniając się, że polisa obejmuje także wolontariuszy małoletnich.

Ważne:

- Zapewnienie ubezpieczenia NNW **to obowiązek ustawowy i nie może być pominięty** nawet wtedy, gdy Wolontariusz posiada inne ubezpieczenie (np. szkolne lub rodzinne).
- Brak ubezpieczenia NNW może skutkować odpowiedzialnością Korzystającego – w razie wypadku i odmowy wypłaty świadczeń Wolontariusz lub jego Przedstawiciel ustawowy może dochodzić odszkodowania od Korzystającego.
- Obowiązek ten dotyczy również małoletnich wolontariuszy, którym należy szczególnie zapewnić ochronę zdrowia i bezpieczeństwa podczas wykonywania świadczeń wolontariackich.

Zaopatrzenie z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń wolontariackich

W przypadku zawarcia Porozumienia wolontariackiego na czas dłuższy niż 30 dni Wolontariuszowi zgodnie z art. 46 ust. 2 Ustawy

o wolontariacie **przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń** na podstawie przepisów Ustawy Małej Wypadkowej.

Za wypadek uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło przy wykonywaniu świadczeń przez Wolontariusza [9].

Zaopatrzenie z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w związku ze świadczeniem wolontariatu na podstawie art. 4 ust. 1 i 2 Ustawy Małej Wypadkowej przysługuje Wolontariuszowi w przypadku:

- **całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy** wskutek wypadku,
- **stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu** spowodowanego wypadkiem w szczególnych okolicznościach.

Wolontariuszowi, który stał się **niezdolny do pracy** wskutek wypadku lub z powodu choroby nabytej w związku z wykonywania świadczeń wolontariackich, przysługują:

1. renta z tytułu niezdolności do pracy (przyznana na stałe, gdy niezdolność do pracy ma charakter trwały, albo na czas określony w decyzji organu rentowego, gdy jest okresowa),
2. jednorazowe odszkodowanie (przysługuje tylko w sytuacji, gdy uszczerbek na zdrowiu jest stały lub długotrwały i prowadzi do całkowitej niezdolności do pracy; niewielki uszczerbek na zdrowiu nie stanowi podstawy do wypłaty odszkodowania),
3. świadczenia opieki zdrowotnej, o ile Wolontariusz nie jest objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

Ustalenie związku niezdolności do pracy z wypadkiem

Niezdolność do pracy oraz jej związek z wypadkiem w związku ze świadczeniem usług wolontariackich ustala lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) lub komisja lekarska ZUS. Te same organy ustalają również stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu oraz jego związek z takim wypadkiem.

Przykład:

Korzystający miał zawarte z Wolontariuszem Porozumienie wolontariackie na okres sześciu miesięcy. Podczas wykonywania świadczeń Wolontariusz skrzył kostkę. Ze względu na lekkość urazu nie spowodowało to niezdolności do wykonywania pracy.

9 Zgodnie z art. 3 ust. 1 Ustawy Małej Wypadkowej w związku z art. 46 ust. 2 Ustawy o wolontariacie.

Pytanie:

Czy w tym przypadku Wolontariusz otrzyma jednorazowe odszkodowanie wypłacone przez ZUS?

Odpowiedź:

Nie. W przedstawionej sytuacji Wolontariusz doznał jedynie lekkich obrażeń, a przepisy Ustawy Małej Wypadkowej przewidują świadczenia odszkodowawcze tylko dla osób, które wskutek zdarzenia stały się niezdolne do pracy. Wystąpienie do ZUS o wypłatę jednorazowego odszkodowania byłoby bezzasadne, ponieważ taki wniosek zostanie odrzucony.

NNW a zaopatrzenie z tytułu wypadku – różnice

Tabela 4. NNW a zaopatrzenie z tytułu wypadku – różnice

Kryteria	NNW (ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków)	Zaopatrzenie z tytułu wypadku (Ustawa Mała Wypadkowa)
Charakter świadczenia	Dobrowolne ubezpieczenie prywatne wynikające z umowy z ubezpieczycielem, w tym z Ogólnych Warunków Ubezpieczenia (OWU)	Świadczenie publiczne wypłacane na podstawie Ustawy Małej Wypadkowej w zw. z Ustawą o wolontariacie
Zakres ochrony	W zależności od umowy ubezpieczenia, np. jednorazowe odszkodowanie, świadczenie z tytułu śmierci w wyniku wypadku, świadczenie rehabilitacyjne, pokrycie kosztów leczenia	Renta z tytułu niezdolności do pracy, jednorazowe odszkodowanie przy całkowitej niezdolności do pracy, świadczenia opieki zdrowotnej, o ile Wolontariusz ich nie posiada
Kryteria przyznania	Świadczenie przysługuje za każdy uszczerbek na zdrowiu zgodnie z tabelą procentową OWU; nie wymaga orzeczenia o niezdolności do pracy	Spełnienie przesłanek Ustawy Małej Wypadkowej, tj. całkowita lub częściowa niezdolności do pracy, stały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu
Czas trwania świadczeń wolontariackich	Dotyczy wszystkich Wolontariuszy niezależnie od okresu świadczeń wolontariackich (zapewnione przez Korzystającego)	W przypadku zawarcia Porozumienia wolontariackiego na czas dłuższy niż 30 dni

Kryteria	NNW (ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków)	Zaopatrzenie z tytułu wypadku (Ustawa Mała Wypadkowa)
Organ wypłacający	Prywatny ubezpieczyciel	ZUS po orzeczeniu lekarza orzecznika
Ryzyko odmowy świadczeń	Niskie – jeśli spełnione są warunki wynikające z umowy ubezpieczenia	Wysokie – ZUS odmówi wypłaty świadczeń, jeśli uszczerbek na zdrowiu nie jest poważny lub niezdolność do pracy nie została stwierdzona
Elastyczność	Wysoka – można dopasować zakres ochrony i sumę ubezpieczenia	Niska – sztywne zasady ustawowe, brak możliwości modyfikacji

Podsumowanie:

NNW daje szerszą i bardziej elastyczną ochronę obejmującą także drobne urazy i koszty leczenia, podczas gdy Zaopatrzenie z tytułu wypadku ma charakter rygorystyczny, wymaga spełnienia surowych przesłanek takich jak powstanie stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu oraz całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy.

Rekomendacje:

Ze względu na nierówność świadczeń wynikających z ubezpieczenia NNW (wolontariat do 30 dni) oraz Zaopatrzenia z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń wolontariackich wynikających z Ustawy Małej Wypadkowej (wolontariat powyżej 30 dni) **rekomenduje się objęcie ubezpieczeniem NNW wszystkich Wolontariuszy przez Korzystającego** [10].

Ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej (OC)

Porozumienie wolontariackie jest umową cywilnoprawną, co oznacza, że zarówno Wolontariusz, jak i Korzystający mają możliwość objęcia się ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej. Ubezpieczenie OC chroni przed skutkami finansowymi szkód powstałych w związku z:

- **niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem świadczeń wolontariackich** – np. gdy Wolontariusz nie wykonał przewidzianych w Porozumieniu wolontariackim zadań lub wykonał je w sposób wadliwy, powodując straty dla Korzystającego;

10 Obecnie prowadzone są prace mające na celu zmianę przepisów i wyrównanie ochrony Wolontariuszy.

- **czynami niedozwolonymi (deliktami)** – np. gdy Wolontariusz wyrządził szkodę osobom trzecim lub mieniu w trakcie wykonywania świadczeń.

Ubezpieczenie OC ma charakter **dobrowolny**, a jego zawarcie może zależeć od decyzji Korzystającego lub samego Wolontariusza. W praktyce często to Korzystający obejmuje Wolontariuszy ochroną OC, aby zabezpieczyć organizację przed ewentualnymi roszczeniami osób trzecich wynikającymi z działań Wolontariuszy, w tym małoletnich.

W przypadku Wolontariuszy małoletnich szczególnie istotne jest, aby:

- upewnić się, że ubezpieczenie obejmuje działania osób niepełnoletnich,
- w razie szkody można było szybko ustalić odpowiedzialność oraz ewentualne roszczenia wobec ubezpieczyciela.

Rekomendacje:

Ubezpieczenie OC ma charakter dobrowolny, jednak jego wykupienie jest rekomendowane jako dodatkowa forma zabezpieczenia dla obu stron – Korzystającego oraz Wolontariusza – zwłaszcza gdy Wolontariusz jest osobą niepełnoletnią.

Pokrywanie niezbędnych kosztów związanych z wykonywaniem świadczeń

Korzystający ma obowiązek zwracać Wolontariuszowi uzasadnione wydatki poniesione w związku z realizacją świadczeń, takie jak:

- koszty podróży służbowych,
- diety i inne wydatki niezbędne do realizacji zadań wolontariackich.

Obowiązek ten stosuje się na zasadach przewidzianych dla pracowników w odrębnych przepisach prawa. Oznacza to, że Wolontariusza dotyczą te same przepisy co pracownika, czyli Kodeks pracy oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2023 r., poz. 2190).

Koszty podróży służbowych i przejazdów

Należność z tytułu diet oblicza się za czas od rozpoczęcia podróży krajowej (wyjazdu) do powrotu (przyjazdu). Wolontariuszowi przysługuje też zwrot kosztów przejazdu w wysokości udokumentowanej biletami lub fakturami obejmującymi cenę biletu środka transportu.

Zwolnienie Korzystającego z obowiązku zwrotu kosztów podróży służbowej Wolontariusza

Wolontariusz może całkowicie lub częściowo zwolnić Korzystającego z obowiązku pokrycia tych kosztów. Aby zwolnienie było ważne, konieczne jest sporządzenie go w formie pisemnej.

Jeżeli Korzystający nie zostanie zwolniony z tych obowiązków przez Wolontariusza, ma on obowiązek pokrycia kosztów podróży służbowych i diet na zasadach dotyczących pracowników.

Wzór powyższego zwolnienia znajduje się na końcu rozdziału.

Pokrywanie niezbędnych kosztów związanych z wykonywaniem świadczeń wolontariackich

Korzystający może pokrywać na zasadach przewidzianych dla pracowników również inne niezbędne koszty ponoszone przez Wolontariusza. Aby taki zwrot był prawidłowy, muszą zostać spełnione łącznie trzy warunki:

- **podstawa prawna u Korzystającego:** Korzystający, który jest jednocześnie pracodawcą, powinien stosować wewnętrzne przepisy prawa pracy, takie jak regulamin pracy, regulamin wynagradzania lub układ zbiorowy pracy; dokumenty te określają, jakiego rodzaju koszty pracodawca może zwracać swoim pracownikom (np. koszty podróży służbowych, diet, zakwaterowania, materiałów niezbędnych do pracy); w przypadku Wolontariuszy – w tym małoletnich – Korzystający może wzorować się na tych samych zasadach; oznacza to, że zwrot kosztów ponoszonych przez Wolontariusza może dotyczyć tylko wydatków, które w analogicznej sytuacji zostałyby zwrócone pracownikowi;
- **nieodzowność kosztów:** koszty ponoszone przez Wolontariusza muszą być niezbędne do wykonania określonych czynności wynikających z Porozumienia wolontariackiego;
- **związek z wolontariatem:** koszty te muszą pozostawać w bezpośrednim związku z wykonywaniem świadczeń wolontariackich na rzecz Korzystającego.

Przykłady:

Wolontariusz pomagający w organizacji wydarzenia edukacyjnego powinien otrzymać zwrot kosztów poniesionych na zakup materiałów potrzebnych do przygotowania stanowiska, takich jak papier, farby czy przybory plastyczne.

Jeżeli uczestnictwo w specjalistycznym kursie lub szkoleniu jest niezbędne do wykonania obowiązków wolontariackich, również koszty takiego szkolenia dla Wolontariusza powinny być pokrywane.

Wzorce dokumentów

Wzór oświadczenia Wolontariusza małoletniego o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanego z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

. . . . . dnia . . . . .

Ja, ... (*imię i nazwisko opiekuna prawnego/ rodziców*),
jako przedstawiciel ustawy o małoletnim Wolontariuszu
. . . . . (*imię i nazwisko Wolontariusza
małoletniego*) potwierdzam, że zostałem(-am) poinformowany(-a) przez
Korzystającego o ryzykach związanych z wykonywaniem świadczeń
wolontariackich objętych zakresem Porozumienia wolontariackiego nr . . .
z dnia . . . . . przez moje dziecko/ podopiecznego oraz
o zasadach ochrony zdrowia i bezpieczeństwa obowiązujących
w miejscu wykonywania wolontariatu.

Dodatkowo potwierdzam, że zapoznałem(-am) się z dokumentacją oceny
ryzyka zawodowego na stanowisku „wolontariusz” oraz z prezentacją ze
szkolenia wstępnego dla Wolontariuszy*.

Wyrażam zgodę na wykonywanie przez niego świadczeń w warunkach
zgodnych z przekazanymi informacjami.

. . . . .
(*miejsce, data, podpis opiekuna prawnego/ rodziców*)

Oświadczam, że otrzymałem(-am) niniejsze oświadczenie podpisane
przez opiekuna prawnego/ rodziców Wolontariusza małoletniego.

. . . . .
(*miejsce, data*)

. . . . .
(*imię i nazwisko, stanowisko, podpis osoby upoważnionej ze strony
Korzystającego*)

* **Ważne:** dotyczy Korzystających, którzy mają wdrożoną ocenę
ryzyka zawodowego Wolontariuszy. Opracowanie prezentacji
szkolenia wstępnego dla Wolontariuszy, w której będą opisane zasady
ryzyka i bezpieczeństwa wykonywania świadczeń wolontariackich,
rekomenduje się każdemu Korzystającemu. Zaleca się, aby szkolenia
wstępne przygotowujące do wolontariatu były organizowane przed
dopuszczeniem Wolontariuszy do wykonywania świadczeń.

-----[KONIEC WZORU]-----

Wzór oświadczenia o zwolnieniu Korzystającego z obowiązku zwrotu kosztów podróży służbowej i diet przez Wolontariusza małoletniego

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

. . . . . dnia . . . . .

Wolontariusz . . . . .
(imię i nazwisko Wolontariusza małoletniego)

adres/ dane kontaktowe . . . . .

opiekun prawny/ rodzice . . . . .

Korzystający/ Organizacja . . . . .

. . . . .

adres/ dane kontaktowe . . . . .

. . . . .

Zgodnie z art. 45 ust. 4 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności
pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r., poz. 1338)
niniejszym oświadczam, że w imieniu mojego dziecka/
podopiecznego . . . . . (imię i nazwisko)
zwalniam . . . . . (nazwa Korzystającego/
Organizacji) w całości z obowiązku zwrotu kosztów podróży
służbowych i diet w związku z wykonywaniem przez niego świadczeń
wolontariackich.

. . . . .

opiekun prawny
(czytelny podpis)

-----[KONIEC WZORU]-----

Wzór zaświadczenia o wykonywaniu świadczeń przez Wolontariusza

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

. . . . . dnia . . . . .

Zaświadczenie o wykonywaniu świadczeń przez Wolontariusza

Niniejsze Zaświadczenie jest potwierdzeniem wykonywania przez

. . . . . (imię i nazwisko)

ur. . . . . w . . . . ., zam. w . . . . .,

świadczeń wolontariackich wynikających z zawartego

w dniu . . . . . Porozumienia wolontariackiego nr . . . .

1. Zaświadcza się, że . . . . ., będąc Wolontariuszem w okresie od . . . . . do . . . . . świadczył(-a) ochotniczo i bez wynagrodzenia na rzecz . . . . . świadczenia wolontariackie (część *obligatoryjna*).

2. W zakres wykonywanych świadczeń wchodziły następujące czynności:

- . . . . .
- . . . . .

3. Powyższe świadczenia zostały wykonane w wymiarze . . . . . godzin w okresie od . . . . . do . . . . . (część *fakultatywna*).

4. Wolontariusz . . . . . wykonywał(-a) swoje świadczenie jako uczeń . . . . ., student . . . . .

5. . . . . wykonywał(-a) na rzecz Korzystającego wydającego/ Organizacji wydającej niniejsze zaświadczenie świadczenia:

- na stałe,
- po raz pierwszy,
- w ramach przeprowadzonej akcji,
- inne . . . . .

6. Wolontariusz w trakcie wykonywania świadczenia wykazał się następującymi umiejętnościami i zdolnościami:

- organizacyjnymi,
- zarządzającymi,

- interpersonalnymi, komunikacyjnymi,
- innowacyjnymi,
- inne . . . . .

Rozszerzona opinia na temat Wolontariusza:

. . . . .
. . . . .

Zaświadczenie wydaje się na żądanie Wolontariusza.

. . . . .
podpis Korzystającego/ Organizacji
uprawnionych osób

-----[KONIEC WZORU]-----

Rozdział IV. Wymogi formalne i dokumentacja świadczenia usług wolontariackich

4

Wymagania i kwalifikacje Wolontariusza

Zgodnie z art. 43 Ustawy o wolontariacie: „wolontariusz powinien posiadać kwalifikacje i spełniać wymagania odpowiednie do rodzaju i zakresu wykonywanych świadczeń”, jeżeli obowiązek taki wynika z odrębnych przepisów. Obowiązujące regulacje prawne różnią się w zależności od profilu działalności Korzystającego czy rodzaju wykonywanej przez Wolontariusza pracy lub jego wieku.

Oznacza to, że jeżeli Wolontariusz ma wykonywać świadczenia wolontariackie, dla których wykonywania przepisy wymagają np. określonych badań czy uprawnień, to Wolontariusz powinien takie badania przejść, a w przypadku uprawnień posiadać stosowne potwierdzenia.

W pracy z dziećmi i młodzieżą, także w ramach wolontariatu, kluczowe jest zapewnienie bezpieczeństwa poprzez wprowadzenie wymogu odpowiednich kwalifikacji Wolontariuszy zarówno pełnoletnich, jak i małoletnich.

Poniższa tabela przedstawia podstawowe kwalifikacje i wymagania dla kandydata na Wolontariusza w placówkach pełniących funkcje opiekuńczo-wychowawcze, edukacyjne lub wspierające rozwój małoletnich.

Tabela 5. Podstawowe kwalifikacje i wymagania dla kandydata na Wolontariusza w placówkach

Typ Organizacji/ Korzystającego	Wymagane kwalifikacje	Podstawa prawna
Placówki wsparcia dziennego	Wolontariuszem może zostać osoba, która: 1. nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe; 2. nie figuruje w bazie danych RSPTS	Art. 28 w zw. z art. 27 ust. 1 Ustawy o wspieraniu rodziny i opiece zastępczej
Organizator rodzinnej pieczy zastępczej w przypadku objęcia wolontariatem rodziny zastępczej/ prowadzącego rodzinny dom dziecka	Wolontariuszem do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich może być wyłącznie osoba wskazana lub zaakceptowana przez prowadzącego rodzinny dom dziecka, która: 1. nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej ograniczona ani zawieszona; 2. wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego; 3. nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe; 4. nie figuruje w bazie danych RSPTS	Art. 66 w zw. z art. 64 ust. 5 Ustawy o wspieraniu rodziny i opiece zastępczej
Placówka opiekuńczo- wychowawcza	W placówce opiekuńczo-wychowawczej z dziećmi może pracować Wolontariusz, który: 1. nie jest i nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest mu zawieszona ani ograniczona; 2. wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku gdy taki obowiązek w stosunku do niego wynika z tytułu egzekucyjnego; 3. nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe; 3a. nie figuruje w bazie danych RSPTS; 4. jest zdolny do pracy w placówce opiekuńczo-wychowawczej, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim o braku przeciwwskazań do tej pracy	Art. 99 ust. 4 w zw. z art. 98 ust. 3 Ustawy o wspieraniu rodziny i opiece zastępczej

Typ Organizacji/ Korzystającego	Wymagane kwalifikacje	Podstawa prawna
Poradnia psychologiczno-pedagogiczna	Wolontariuszem w poradni może być osoba pełnoletnia, która nie była skazana za umyślne przestępstwo i przeciwko której nie toczy się postępowanie karne; w przypadku świadczeń polegających na kontaktach z małoletnimi dodatkowo należy zweryfikować, czy nie figuruje w bazie danych RSPTS	Art. 17 ust. 2 Rozporządzenia MEN w sprawie działania poradni psychologiczno-pedagogicznych
Żłobki i kluby dziecięce	Wolontariuszem w żłobku lub klubie dziecięcym może być osoba, która: <ol style="list-style-type: none"> 1. daje rękojmię należytego sprawowania opieki nad dziećmi, 2. nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie została jej zawieszona ani ograniczona, 3. wypełnia obowiązek alimentacyjny w przypadku, gdy taki obowiązek został nałożony na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, 4. nie została skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne, nie figuruje w bazie danych RSPTS. <p>Ważne: Wolontariusz przed rozpoczęciem świadczenia pracy zobowiązany jest do odbycia szkolenia z udzielania dziecku pierwszej pomocy (chyba że Wolontariusz spełnia warunki stawiane opiekunom dzieci w żłobku lub klubie dziecięcym). Wolontariusz zobowiązany jest do odbycia takiego szkolenia co 2 lata</p>	Art. 15 ust. 4, art. 17 ust. 2, art. 18, art. 18a ust. 1 Ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3

Określenie dolnej granicy wieku Wolontariusza jako kryterium kwalifikacji do wykonywania świadczeń wolontariackich

Korzystający przy współpracy z Wolontariuszami małoletnimi może ustalić dolną granicę ich wieku, np. 16 lat, do wykonywania świadczeń wolontariackich. Może to wynikać z charakteru działalności Korzystającego czy kwestii związanych z bezpieczeństwem i ryzykiem wykonywania świadczeń wolontariackich. Ponieważ Porozumienie wolontariackie jest umową cywilnoprawną, strony mogą określać własne wymagania dotyczące wieku, jednak powinny one opierać się na obiektywnych kryteriach i nie dyskryminować żadnych grup społecznych zgodnie z zasadą równego traktowania Wolontariuszy.

Zaświadczenie lekarskie i książeczka sanepidowska – kiedy są wymagane?

Zaświadczenie lekarskie

Zaświadczenie lekarskie potwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania określonych zadań może być wymagane od Wolontariuszy – zarówno dorosłych, jak i małoletnich – gdy charakter powierzonych czynności wiąże się z odpowiedzialnością opiekuńczą lub ryzykiem dla zdrowia innych osób.

Zaświadczenie bywa konieczne m.in. w przypadku Wolontariuszy:

- wykonujących czynności opiekuńcze wobec dzieci, osób starszych lub osób o zwiększonej wrażliwości zdrowotnej,
- współpracujących z dziećmi w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnych domach dziecka i placówkach wsparcia dziennego (np. Wolontariusz w hospicjach),
- pracujących w środowisku, które wymaga potwierdzenia zdolności do wykonywania określonych czynności (np. obowiązki fizyczne, zadania związane z bezpieczeństwem).

Celem zaświadczenia jest zapewnienie bezpieczeństwa oraz zapobieganie powierzeniu czynności osobie, która nie może ich wykonywać z uwagi na stan zdrowia.

Podstawa prawna (zaświadczenie lekarskie):

- art. 43 Ustawy o wolontariacie,
- art. 99 ust. 4 w zw. z art. 98 ust. 3 Ustawy o wspieraniu rodziny i opiece zastępczej.

Tzw. książeczka sanepidowska

Tzw. książeczka sanepidowska, czyli orzeczenie do celów sanitarno-epidemiologicznych, to dokument wydawany na podstawie badań sanitarno-epidemiologicznych. Wymagana jest wtedy, gdy Wolontariusz wykonuje czynności, które mogą wiązać się z ryzykiem przeniesienia zakażeń lub chorób zakaźnych na inne osoby lub na żywność.

Dotyczy to Wolontariuszy:

- mających bezpośredni kontakt z żywnością: jej przygotowaniem, porcjowaniem, pakowaniem, wydawaniem, np. Wolontariusz w Bankach Żywności,
- pracujących w kuchniach, stołówkach, jadłodajniach, punktach żywienia, np. jadłodajniach dla osób w kryzysie bezdomności,
- wykonujących prace porządkowe lub pomocnicze na powierzchniach mających styczność z żywnością,

- wspierających opiekę nad dziećmi do lat 3 w żłobkach lub klubach dziecięcych.

Podstawa prawna

Obowiązek wykonywania badań sanitarno-epidemiologicznych regulują wprost przepisy:

- rozdziału 2 Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2025 r., poz. 1675),
- art. 59 ust. 2 Ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r., poz. 1448),
- art. 4 Ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2025 r., poz. 798).

Podsumowanie

Obowiązkowym badaniom sanitarno-epidemiologicznym podlegają Wolontariusze wykonujący prace, w których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia lub choroby zakaźnej na inne osoby.

Obowiązek wykonania badań sanitarno-epidemiologicznych istnieje wobec Wolontariuszy sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 oraz mających styczność z żywnością, w szczególności przygotowujących i wydających posiłki.

Dokumenty wymagane przed rozpoczęciem wykonywania świadczeń przez Wolontariusza – wprowadzenie

Przed dopuszczeniem Wolontariusza do wykonywania jakichkolwiek działań na rzecz Korzystającego konieczne jest zgromadzenie odpowiedniej dokumentacji potwierdzającej jego tożsamość, kwalifikacje czy pozyskanie wymaganych przepisami prawa zgód. W przypadku Wolontariuszy małoletnich obowiązki te obejmują dodatkowo weryfikację zgód Przedstawicieli ustawowych oraz zebranie oświadczeń związanych z ochroną dziecka i zapewnieniem bezpiecznych warunków świadczenia usług wolontariackich.

Dokumentacja kompletowana przed rozpoczęciem świadczeń przez Wolontariusza pełni kilka kluczowych funkcji:

- **potwierdza dane Wolontariusza**, jego status prawny oraz kwalifikacje potrzebne do wykonywania określonych zadań,
- **zapewnia zgodność działań Korzystającego z przepisami prawa**, w szczególności z Ustawą o wolontariacie, Kodeksem cywilnym, ustawą Lex Kamilek, przepisami o ochronie danych osobowych,
- **zabezpiecza Korzystającego i Wolontariusza**, określając zasady bezpieczeństwa i zakres odpowiedzialności,

- **gwarantuje bezpieczeństwo małoletnich uczestników działań wolontariackich** poprzez m.in. obowiązek weryfikacji niekaralności i sprawdzenia Wolontariusza w RSPTS.

W niniejszym rozdziale omówiono dokumenty, które powinny zostać zebrane przed rozpoczęciem świadczeń wolontariackich, w tym: kwestionariusz osobowy, klauzulę informacyjną, ewentualne zgody marketingowe i wizerunkowe, zgody Przedstawicieli ustawowych, weryfikację kwalifikacji, oświadczenie o zapoznaniu się z zasadami bezpieczeństwa, obowiązek sprawdzenia Wolontariusza w RSPTS oraz pozostałe wymogi wynikające z Lex Kamilek. Dokumenty te stanowią podstawę do bezpiecznego, zgodnego z prawem i odpowiedzialnego angażowania Wolontariuszy – w szczególności małoletnich – i powinny zostać zebrane przed rozpoczęciem świadczeń wolontariackich.

Z kolei na końcu rozdziału zamieszczono wzór Porozumienia wolontariackiego oraz listy kontrolne dokumentacji, które powinny ułatwić Korzystającym prawidłowe przygotowanie i prowadzenie współpracy z Wolontariuszami.

Kwestionariusz osobowy kandydata na Wolontariusza

Kwestionariusz osobowy kandydata na Wolontariusza stanowi podstawowy dokument, który pozwala Korzystającemu poznać dane osobowe, kwalifikacje i doświadczenie Wolontariusza przed rozpoczęciem świadczeń wolontariackich. Dla Wolontariuszy małoletnich kwestionariusz pełni dodatkową funkcję – umożliwia sprawdzenie, które zgody i oświadczenia muszą być pozyskane od Przedstawicieli ustawowych.

Wzór Kwestionariusza osobowego kandydata małoletniego na
Wolontariusza

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY KANDYDATA MAŁOLETNIEGO NA
WOLONTARIUSZA

I. DANE OSOBOWE KANDYDATA NA WOLONTARIUSZA

1. Imię i nazwisko: . . . . .
2. Data urodzenia: . . . . .
3. Numer PESEL (*jeśli posiada*): . . . . .
4. Obywatelstwo: . . . . .
5. Adres zamieszkania: . . . . .
6. Adres do korespondencji (*jeśli inny*): . . . . .
7. Numer telefonu (*jeśli posiada*): . . . . .
8. Adres e-mail (*jeśli posiada*): . . . . .

II. DANE OPIEKUNÓW PRAWNYCH/ RODZICÓW

Opiekun prawny/ rodzic 1:

1. Imię i nazwisko: . . . . .
2. Stopień pokrewieństwa: . . . . .
3. Numer telefonu: . . . . .
4. Adres e-mail: . . . . .

Opiekun prawny/ rodzic 2:

(pozostawić puste, jeśli nie dotyczy)

1. Imię i nazwisko: . . . . .
2. Stopień pokrewieństwa: . . . . .
3. Numer telefonu: . . . . .
4. Adres e-mail: . . . . .

III. INFORMACJE DOTYCZĄCE PLANOWANEGO WOLONTARIATU

1. Obszary działań, którymi kandydat jest zainteresowany:

.....

2. Planowany zakres powierzanych czynności:

.....

3. Dotychczasowe doświadczenie wolontariackie/ aktywności szkolne lub społeczne (*opcjonalnie*):

.....

4. Preferowane dni i godziny dyspozycyjności:

.....

IV. KWALIFIKACJE I UMIEJĘTNOŚCI

1. Ukończone kursy i szkolenia (*jeśli dotyczy*):

.....

2. Szczególne umiejętności przydatne w wolontariacie:

.....

V. INFORMACJE DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA

1. Czy kandydat posiada przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania określonych czynności?

tak nie

2. Jeśli tak, jakie:

.....

3. Alergie, choroby przewlekłe lub inne informacje istotne w sytuacji nagłej (*opcjonalnie*):

.....

VI. OŚWIADCZENIE KANDYDATA NA WOLONTARIUSZA

Oświadczam, że dane podane w kwestionariuszu są zgodne ze stanem faktycznym.

Podpis kandydata na Wolontariusza małoletniego (*powyżej 13. roku życia*):

.....

Data: .....

Podpisy rodziców/ opiekunów prawnych

.....

.....

Data: .....

VII. ZAŁĄCZNIKI

1. Klauzula informacyjna
2. Zgoda opiekuna prawnego/ rodziców na udział małoletniego w wolontariacie
3. Zgoda opiekuna prawnego/rodziców na przetwarzanie danych osobowych małoletniego
4. Zgoda marketingowa wyrażona przez opiekuna prawnego/ rodziców
5. Zgoda na rozpowszechnianie wizerunku Wolontariusza wyrażona przez opiekuna prawnego/ rodziców
6. Oświadczenie Wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanego z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami
7. Oświadczenie o zwolnieniu Korzystającego z obowiązku zwrotu kosztów podróży służbowych i diet przez Wolontariusza
8. Zaświadczenie o niekaralności (*jeśli wymagane*) – tak nie
9. Oświadczenie do celów weryfikacji osób w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym zgodnie z obowiązującymi przepisami – wyrażone przez opiekuna prawnego/rodziców (*jeśli wymagane*) – tak nie

Ważne: w przypadku weryfikacji Wolontariusza małoletniego w RSPTS wymagane jest pozyskanie od niego dodatkowych danych, tj. pierwsze i kolejne imiona, miejsce i data urodzenia, obywatelstwo, nazwisko rodowe (jeśli dotyczy), imiona rodziców.

10. Orzeczenie do celów sanitarno-epidemiologicznych (*jeśli wymagane*) – tak nie

11. Zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań (*jeśli wymagane*) – tak nie

VIII. ADNOTACJE ORGANIZACJI (KORZYSTAJĄCEGO) (wypełnia organizacja)

1. Data przyjęcia kwestionariusza: . . . . .

2. Weryfikacja kompletności dokumentów:

kompletne brakujące dokumenty: . . . . .

3. Uwagi:

. . . . .

4. Osoba przyjmująca dokumenty: . . . . .

-----[KONIEC WZORU]-----

Wzór Kwestionariusza osobowego kandydata pełnoletniego na
Wolontariusza w szczególności pracującego z nieletnimi

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY KANDYDATA PEŁNOLETNIEGO NA
WOLONTARIUSZA

I. DANE OSOBOWE KANDYDATA

1. Imię i nazwisko: . . . . .
2. Data urodzenia: . . . . .
3. Numer PESEL: . . . . .
4. Obywatelstwo: . . . . .
5. Nazwisko rodowe (*jeśli dotyczy*): . . . . .
6. Imię ojca: . . . . .
7. Imię matki: . . . . .
8. Adres zamieszkania: . . . . .
9. Adres korespondencyjny (*jeśli inny*): . . . . .
10. Numer telefonu: . . . . .
11. Adres e-mail: . . . . .

II. DODATKOWE INFORMACJE O WYKSZTAŁCENIU I DOŚWIADCZENIU

1. Wykształcenie: . . . . .
2. Dotychczasowe doświadczenie w pracy z dziećmi/ młodzieżą
(zawodowe lub wolontariackie):
 . . . . .
3. Ukończone kursy lub szkolenia związane z opieką, wychowaniem lub
pracą z małoletnimi (*np. pierwsza pomoc, kurs wychowawcy, szkolenie
z bezpieczeństwa*):
 . . . . .

III. INFORMACJE DOTYCZĄCE PLANOWANEGO WOLONTARIATU

1. Obszary działań, którymi kandydat jest zainteresowany:

.....

2. Proponowany zakres powierzanych czynności:

.....

3. Preferowane dni i godziny dyspozycyjności:

.....

IV. KWALIFIKACJE I UMIEJĘTNOŚCI

1. Szczególne umiejętności przydatne w pracy z małoletnimi:

.....

2. Inne kompetencje (*np. sportowe, animacyjne, językowe, artystyczne*):

.....

V. OŚWIADCZENIA DOTYCZĄCE BEZPIECZEŃSTWA I NIEKARALNOŚCI

Kandydat oświadcza, że:

1. Nie był prawomocnie skazany za przestępstwo umyślne ani za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości –
 tak nie

2. Nie toczy się przeciwko niemu postępowanie karne ani postępowanie w sprawach o przestępstwa na tle seksualnym – tak nie

3. Zobowiązuje się do przedłożenia zaświadczenia o niekaralności w zakresie wymaganym ustawą z dnia 13 maja 2016 r. (Lex Kamilek), jeśli jest wymagane dla danego rodzaju działalności (*przed dopuszczeniem do świadczeń wolontariackich*) – tak nie

4. Wyraża zgodę na dokonanie przez organizację weryfikacji w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym zgodnie z obowiązującymi przepisami – tak nie

5. Nie został pozbawiony władzy rodzicielskiej ani nie ma ograniczonej zdolności do opieki nad dziećmi (*jeśli wymagane*) – tak nie

VI. INFORMACJE DOTYCZĄCE STANU ZDROWIA

(wyłącznie w zakresie niezbędnym do określenia zdolności do wykonywania czynności)

1. Czy kandydat ma przeciwwskazania zdrowotne do wykonywania określonych zadań? *(jeśli wymagane)* – tak nie

Jeśli tak, jakie: . . . . .

2. Czy wykonywane czynności będą wymagały zaświadczenia lekarskiego lub badań sanitarno-epidemiologicznych (tzw. książeczki sanepidowskiej)? *(jeśli wymagane)* – tak nie

(wypełnia Organizacja/ Korzystający w porozumieniu z kandydatem)

VII. OŚWIADCZENIA KANDYDATA

Oświadczam, że:

1. Wszystkie dane podane w kwestionariuszu są zgodne z prawdą.
2. Zapoznałem(-am) się z klauzulą informacyjną dotyczącą przetwarzania danych osobowych (RODO).
3. Zobowiązuję się do informowania organizacji o wszelkich zmianach danych podanych w kwestionariuszu.

Podpis kandydata na Wolontariusza:

. . . . .

Data:

. . . . .

VIII. ZAŁĄCZNIKI

1. Klauzula informacyjna
2. Oświadczenie do celów weryfikacji osób w Rejestrze Przepływów na Tle Seksualnym – tak nie
3. Kopie dokumentów potwierdzających kwalifikacje – tak nie
4. Zaświadczenie o niekaralności – tak nie
5. Orzeczenie do celów sanitarno-epidemiologicznych *(jeśli wymagane)* – tak nie

6. Zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań (*jeśli wymagane*) –
 tak nie

7. Zgoda marketingowa (*opcjonalnie*)

8. Zgody na rozpowszechnianie wizerunku Wolontariusza (*opcjonalnie*)

9. Oświadczenie Wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanego z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami

10. Oświadczenie o zwolnieniu Korzystającego z obowiązku zwrotu kosztów podróży służbowych i diet przez Wolontariusza

IX. ADNOTACJE ORGANIZACJI/ KORZYSTAJĄCEGO
(wypełnia organizacja)

1. Data przyjęcia kwestionariusza: . . . . .

2. Weryfikacja kompletności dokumentów:

kompletne brakujące dokumenty: . . . . .

3. Weryfikacja w Rejestrze Przepływów na Tle Seksualnym:

4. . . . . (*imię i nazwisko osoby, która przeprowadziła weryfikację, data, wydruk z systemu należy dołączyć do Kwestionariusza osobowego*)

5. Osoba przyjmująca dokumenty: . . . . .

6. Uwagi: . . . . .

-----[KONIEC WZORU]-----

Klauzula informacyjna

Przetwarzanie danych osobowych jest nieodłącznym elementem procesu angażowania Wolontariuszy, w szczególności małoletnich. Korzystający ma obowiązek zapewnić przejrzystość i legalność przetwarzania danych, a także poinformować Wolontariusza o celach, zakresie i podstawach prawnych ich przetwarzania.

Klauzula informacyjna odgrywa kluczową rolę w budowaniu zaufania oraz w zapewnieniu, że przetwarzanie danych małoletniego odbywa się w sposób bezpieczny, odpowiedzialny i zgodny z prawem. Poprawne przedstawienie klauzuli informacyjnej jest obowiązkiem każdej organizacji korzystającej ze świadczeń Wolontariuszy i powinno nastąpić przed rozpoczęciem jakiegokolwiek przetwarzania danych osobowych – w tym przed zebraniem podstawowych informacji takich jak imię i nazwisko, adres e-mail czy kwestionariusz osobowy. W sytuacji, gdy zbieranie danych rozpoczyna się dopiero przy podpisaniu Porozumienia wolontariackiego, klauzula musi zostać przekazana najpóźniej w tym momencie.

W przypadku Wolontariuszy nieletnich obowiązek informacyjny obejmuje zarówno samego małoletniego, jak i jego Przedstawicieli ustawowych.

Wzór klauzuli informacyjnej

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 17 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (dalej: RODO) informuję, że:

1. Administratorem danych jest . . . . . (dalej jako: „Administrator”). Kontakt z Administratorem:
adres: . . . . . ,
e-mail: . . . . . telefon: . . . . .

2. Dane przetwarzane będą w celu:

np.

- *zawarcia i realizacji porozumienia o wolontariacie – na podstawie art. 6 ust. 1 lit. b RODO (wykonanie umowy),*
- *wypełnienia obowiązków prawnych ciążących na Administratorze, w tym dotyczących ubezpieczenia i dokumentowania współpracy – art. 6 ust. 1 lit. c RODO,*
- *zapewnienia bezpieczeństwa, organizacji pracy i kontaktu w ramach wykonywanych działań wolontariackich – art. 6 ust. 1 lit. f RODO (prawnie uzasadniony interes administratora),*
- *realizacji, dokumentowania, sprawozdawczości projektów prowadzonych przez Administratora [11].*

3. Z inspektorem ochrony danych można kontaktować się we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych oraz korzystania z praw związanych z przetwarzaniem danych, pisząc e-mail na adres: . . . . . lub pisząc na adres . . . . .

4. Dane osobowe nie podlegają zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji, w tym profilowaniu oraz co do zasady nie będą przekazywane do państw trzecich [12].

- 11 Realizacja obowiązku prawnego w zakresie sprawozdawczości organizacji pożytku publicznego zgodnie z przepisami Ustawy o wolontariacie – art. 6 ust. 1 lit. c) RODO (przetwarzanie jest niezbędne do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze). Przypomnienie o obowiązku sprawozdawczym, powiadomienia do organizacji, które nie zamieściły sprawozdań w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego w określonym terminie oraz informacje o działaniach edukacyjnych dotyczących sprawozdawczości organizacji pożytku publicznego – 6 ust. 1 lit. e) RODO (przetwarzanie jest niezbędne do wykonania zadania realizowanego w interesie publicznym lub w ramach sprawowania władzy publicznej powierzonej administratorowi).
- 12 Wyjątek! Organizacje, które w ramach swojej działalności będą np. otwierać oddziały, placówki w krajach trzecich i tam oddelegowywać swoich Wolontariuszy.

5. Dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celu, dla którego zostały zebrane lub do czasu wycofania zgody na ich przetwarzanie.

6. Dane osobowe mogą być przekazywane innym organom i podmiotom wyłącznie na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

7. Masz prawo do: dostępu do treści swoich danych oraz otrzymania ich kopii, sprostowania (poprawienia) danych, ich aktualizacji, do ograniczenia przetwarzania danych osobowych, usunięcia danych osobowych (prawo do bycia zapomnianym), przenoszenia danych, sprzeciwu wobec dalszego przetwarzania, wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa (w przypadku podejrzenia, że przetwarzanie danych osobowych narusza przepisy prawa dotyczące ochrony danych osobowych).

-----[KONIEC WZORU]-----

Kiedy wymagana jest zgoda na przetwarzanie danych małoletniego?

Odrębna zgoda Przedstawiciela ustawowego na przetwarzanie danych osobowych Wolontariusza małoletniego jest wymagana, gdy przetwarzanie nie wynika bezpośrednio z przepisów prawa ani z zawartego Porozumienia wolontariackiego.

Przykład:

- dane są gromadzone na etapie zgłoszenia, zanim zostanie podpisane Porozumienie wolontariackie,
- prowadzenie bazy kandydatów na Wolontariuszy na przyszłość,
- dane przetwarzane są wyłącznie do celów organizacyjnych lub informacyjnych.

Rekomendacja:

W takich przypadkach Korzystający powinien uzyskać uprzednią, świadomą i dobrowolną zgodę Przedstawicieli ustawowych przed rozpoczęciem przetwarzania danych Wolontariusza małoletniego.

Wzór zgody rodzica/ opiekuna prawnego na przetwarzanie danych osobowych Wolontariusza małoletniego

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

Ja, niżej podpisany(-a)

..... (imię i nazwisko),
jako rodzic/ opiekun prawny ..... (imię i nazwisko
dziecka) zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. a) Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE („RODO”):

1. Wyrażam zgodę na przetwarzanie przez ..... (nazwa organizacji/ Korzystającego – Administrator) danych osobowych mojego dziecka.
2. Zgoda obejmuje następujące dane osobowe Wolontariusza małoletniego: imię i nazwisko, adres, e-mail, telefon, PESEL (oraz inne dane niezbędne na podstawie obowiązujących przepisów).
3. Zgoda wyrażona jest w związku z realizacją przez dziecko świadczeń wolontariackich na rzecz Korzystającego.
4. Zgoda obowiązuje od dnia jej udzielenia do ..... (data lub „do odwołania”).
5. Oświadczam, że zostałem(-am) poinformowany(-a), iż niniejszą zgodę mogę w każdej chwili cofnąć bez wpływu na zgodność przetwarzania dokonanego przed jej cofnięciem.

Ważne: w przypadku, kiedy Korzystający posiada materiały szkoleniowe z zakresu ochrony danych czy wdrożoną politykę prywatności, warto zapoznać z nimi Wolontariusza/ Opiekunów prawnych i uzyskać poniższe oświadczenie.

6. Oświadczam, iż zapoznałem(-łam) się z materiałem szkoleniowym, polityką prywatności Korzystającego dotyczącą przepisów z zakresu ochrony danych osobowych, w szczególności Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119, s. 1). Przepisy z zakresu ochrony danych osobowych przyjmuję do wiadomości i stosowania.

.....
Opiekun prawny/ rodzice
(miejsowość, data, czytelny podpis)

-----[KONIEC WZORU]-----

Zgody dotyczące otrzymywania materiałów marketingowych przez Wolontariusza małoletniego

Szczególnej uwagi wymagają zgody dotyczące otrzymywania materiałów marketingowych, w tym również od podmiotów trzecich, z którymi Korzystający współpracuje przy realizacji swojej działalności lub projektów. Przekazywanie takich treści może odbywać się wyłącznie wtedy, gdy Przedstawiciel ustawy Wolontariusza małoletniego wyraził na to wyraźną, świadomą i dobrowolną zgodę, a sam małoletni został poinformowany o tym w sposób dla niego zrozumiały.

Wzór zgody opiekuna ustawowego na otrzymywanie komunikacji marketingowej przez Wolontariusza małoletniego

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

Ja, niżej podpisany(-a) . . . . . *(imię i nazwisko)*,
jako rodzic/ opiekun prawny . . . . . *(imię i nazwisko
dziecka)* wyrażam zgodę na otrzymywanie przez mojego podopiecznego
od Korzystającego . . . . . informacji o treściach
marketingowych i handlowych w formie:

- elektronicznej (e-mail, SMS, MMS)

. . . . .
Rodzic / opiekun prawny
(miejscowość, data, czytelny podpis)

Wzór zgody opiekuna prawnego Wolontariusza małoletniego na otrzymywanie komunikacji marketingowej od podmiotów trzecich

Ja, niżej podpisany(-a) . . . . . *(imię i nazwisko)*,
jako rodzic/ opiekun prawny . . . . . *(imię i nazwisko
dziecka)* wyrażam zgodę na otrzymywanie przez mojego podopiecznego
od podmiotów trzecich współpracujących z Korzystającym w zakresie
realizacji działań wolontariackich informacji o treściach marketingowych
i handlowych przy wykorzystaniu następujących danych:

- adres e-mail,
- numer telefonu (SMS, MMS, połączenia przychodzące).

. . . . .
Rodzic / opiekun prawny
(miejscowość, data, czytelny podpis)

-----[KONIEC WZORU]-----

Zgoda na przetwarzanie wizerunku Wolontariusza małoletniego

Wizerunek Wolontariusza małoletniego, tak jak dane osobowe, podlega ochronie na mocy przepisów prawa, w tym RODO, Kodeksu cywilnego oraz Prawa autorskiego. Każda organizacja korzystająca ze świadczeń Wolontariusza małoletniego ma obowiązek uzyskania wyraźnej zgody Opiekuna prawnego, zanim rozpocznie przetwarzanie wizerunku dziecka w jakiegokolwiek formie – w materiałach zarówno drukowanych, jak i elektronicznych.

Poniżej przedstawiono przykładowe sytuacje, w których uzyskanie zgody na wykorzystanie wizerunku małoletniego jest konieczne.

- **Materiały promocyjne organizacji** – zdjęcia i nagrania wideo, na których widoczny jest wizerunek Wolontariusza małoletniego, mogą być wykorzystywane w broszurach, newsletterach, raportach rocznych, na stronach internetowych oraz w mediach społecznościowych, aby pokazać działalność organizacji oraz zaangażowanie jej Wolontariuszy.
- **Dokumentacja projektów finansowanych ze środków publicznych** – w przypadku projektów unijnych lub innych projektów finansowanych ze środków publicznych materiały obrazujące pracę Wolontariuszy (wykorzystujące wizerunek) są niezbędne do wykazania efektów, trwałości działań, ewaluacji czy sprawozdawczości.
- **Edukacja i szkolenia** – wizerunek Wolontariusza małoletniego może być wykorzystywany w materiałach szkoleniowych, prezentacjach czy warsztatach, aby zilustrować przykłady działań i ułatwić praktyczne wdrażanie nowych Wolontariuszy (szkolenie wprowadzające, tzw. *onboarding*).

Korzystający powinien zapewnić, że wykorzystanie wizerunku nie narusza godności ani prywatności dziecka, nie ujawnia danych wrażliwych i jest zgodne z prawem. Wolontariusz małoletni oraz jego Przedstawiciel ustawowy mają prawo w każdej chwili cofnąć zgodę, co obliguje organizację do zaprzestania dalszego przetwarzania wizerunku.

Wskazówka praktyczna:

Cofnięcie zgody nie ma wpływu na legalność przetwarzania wizerunku dokonanego przed jej cofnięciem – tzn. wykorzystanie materiałów pozostaje zgodne z prawem, jeśli ich użycie było oparte na pierwotnie wyrażonej zgodzie.

Wzór zgody opiekuna ustawowego na rozpowszechnianie wizerunku
Wolontariusza małoletniego

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

Ja, niżej podpisany(-a) . . . . . (opiekun prawny/
rodzice), jako rodzic/ opiekun prawny . . . . . (imię
i nazwisko Wolontariusza małoletniego) zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. a)
Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia
27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku
z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego
przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (dalej jako
„RODO”) oraz na podstawie art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r.
o prawie autorskim i prawach pokrewnych:

1. Wyrażam zgodę na przetwarzanie przez . . . . .
(Korzystającego) danych osobowych mojego dziecka w zakresie
utrwalania oraz rozpowszechniania jego wizerunku w związku
z publikacją informacji, zdjęć i materiałów wideo z działań
wolontariackich na stronie internetowej Korzystającego oraz
w mediach społecznościowych.
2. Zgoda obejmuje wszelkie znane techniki utrwalania
i rozpowszechniania wizerunku.
3. Zgoda wyrażona jest od dnia jej udzielenia do
. . . . . (opcjonalnie).

Oświadczam, że zostałem(-am) poinformowany(-a) o prawie do
wycofania niniejszej zgody w każdym czasie.

. . . . .
Podpis rodzica/ opiekuna prawnego
(miejsowość, data)

-----[KONIEC WZORU]-----

Upoważnienie do przetwarzania danych i klauzula poufności Wolontariusza małoletniego

Przed rozpoczęciem świadczenia usług wolontariackich Korzystający powinien formalnie upoważnić do przetwarzania danych Wolontariuszy, którzy będą mieli dostęp do danych osobowych. Upoważnienie określa zakres przetwarzania danych niezbędny do wykonywania konkretnych zadań i jednocześnie zobowiązuje Wolontariusza do zachowania poufności informacji.

Przykład:

Wolontariusz prowadzący rejestr uczestników warsztatów lub zajęć dla dzieci, który wypełnia listy obecności zawierające imiona, nazwiska oraz informacje kontaktowe rodziców, wymaga formalnego upoważnienia i podpisania klauzuli poufności. Z kolei Wolontariusz prowadzący zajęcia plastyczne bez dostępu do takich danych nie będzie potrzebował takiego upoważnienia.

Wzór upoważnienia do przetwarzania danych osobowych i klauzula poufności – Wolontariusz małoletni

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

. . . . . dnia . . . . .

Działając w imieniu . . . . . (dalej jako: „Korzystający”), będącego Administratorem danych w rozumieniu art. 29 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE („RODO”),

upoważniam: . . . . . (imię i nazwisko Wolontariusza małoletniego, dane kontaktowe, wskazanie podpisanego Porozumienia wolontariackiego, np. z dnia . . . . .)

do przetwarzania danych osobowych w zakresie niezbędnym do wykonywania obowiązków Wolontariusza wyłącznie pod nadzorem osoby dorosłej i w zakresie opisanym poniżej:

- dane identyfikacyjne i kontaktowe Wolontariuszy, pracowników oraz współpracowników Korzystającego, wykonawców świadczących usługi na podstawie umów cywilnoprawnych – poprzez ich zbieranie, organizowanie, utrwalanie, przeglądanie, wykorzystywanie i usuwanie w celu wykonania zadań zleconych przez Korzystającego;
- dane identyfikacyjne i kontaktowe (np. uczestników zajęć, beneficjentów działań Korzystającego, w tym informacje o stanie zdrowia – poprzez ich zbieranie, organizowanie, utrwalanie, przeglądanie, wykorzystywanie i usuwanie w celu świadczenia usług wolontariackich).

Jednocześnie Opiekun prawny Wolontariusza małoletniego oświadcza, że małoletni:

- będzie przetwarzał dane wyłącznie we wskazanym zakresie i pod nadzorem osoby dorosłej, zgodnie z przepisami RODO;
- zobowiązuje się do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji uzyskanych w związku z wykonywaniem obowiązków Wolontariusza, w szczególności danych osobowych innych Wolontariuszy, pracowników, współpracowników czy uczestników działań Korzystającego;
- rozumie obowiązek ochrony danych oraz konsekwencje ujawnienia informacji, które mogłyby narazić osoby trzecie na szkodę.

Upoważnienie jest ważne przez okres obowiązywania Porozumienia wolontariackiego lub do dnia . . . . . albo do czasu jego odwołania.

. . . . .
Podpis Korzystającego
(data, podpis)

. . . . .
Podpis opiekuna prawnego/ rodziców Wolontariusza małoletniego
(data, podpis, imię i nazwisko)

Oświadczam, że zostałem poinformowany o treści niniejszego upoważnienia i rozumiem jego znaczenie.

. . . . .
Wolontariusz małoletni
(data, podpis, imię i nazwisko)

-----[KONIEC WZORU]-----

Lex Kamilek – wprowadzenie

Lex Kamilek to zestaw regulacji prawnych mających na celu wzmocnienie ochrony małoletnich – dzieci i młodzieży – przed wszelkimi formami przemocy, w tym przestępczością na tle seksualnym. Regulacje obejmują organizacje i instytucje współpracujące z osobami nieletnimi, także w oparciu o świadczenia wolontariackie.

Ustawa wprowadza obowiązek wdrażania procedur bezpieczeństwa oraz standardów ochrony małoletnich, a także zobowiązuje do weryfikacji niekaralności wszystkich osób, w tym Wolontariuszy, mających bezpośredni kontakt z dziećmi i młodzieżą. Celem tych rozwiązań jest stworzenie bezpiecznego środowiska oraz zapobieganie jakimkolwiek nadużyciom wobec małoletnich.

Obowiązek weryfikacji niekaralności Wolontariuszy

Korzystający przed dopuszczeniem Wolontariusza do wykonywania świadczeń wolontariackich, które wiążą się z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi, mają obowiązek weryfikacji i żądania:

- przedłożenia przez kandydata na Wolontariusza **zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego (KRK)** w zakresie przestępstw: przeciwko życiu i zdrowiu, wolności seksualnej i obyczajności,
- przedłożenia zaświadczenia przez kandydata na Wolontariusza obcokrajowca,
- **odebrania od kandydata na Wolontariusza**, który mieszkał poza Polską w ciągu ostatnich 20 lat, **oświadczeń**,
- **weryfikacji kandydata na wolontariusza w RSPTS.**

O ile informacje z RSPTS Korzystający pozyskuje samodzielnie, o tyle informację o niekaralności z KRK przyszły Wolontariusz musi dostarczyć we własnym zakresie – po uzyskaniu odpowiedniego dokumentu z KRK.

Ważne: Korzystający, który zamierza współpracować z Wolontariuszem w obszarze wymagającym potwierdzenia niekaralności, nie ma podstaw prawnych do samodzielnego uzyskania takiej informacji. To kandydat na Wolontariusza – jako osoba zainteresowana – musi samodzielnie złożyć wniosek i uzyskać dokument stwierdzający, czy jego dane znajdują się w KRK.

Jak można uzyskać zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego?

Należy złożyć wniosek:

- **drogą listowną** poprzez wysłanie podpisanego i opłaconego formularza zapytania o udzielenie informacji o osobie na adres siedziby Biura Informacyjnego KRK, ul. Czerniakowska 100, 00-454 Warszawa;
- **osobiście** w siedzibie Biura Informacyjnego KRK w Warszawie przy ul. Czerniakowskiej 100 lub w punktach informacyjnych KRK znajdujących się przy sądach powszechnych,
- **za pomocą platformy e-KRK** – szczegółowe informacje o uzyskiwaniu informacji z KRK drogą elektroniczną znajdują się na portalu: <https://www.gov.pl/web/krajowy-rejestr-karny/uzyskiwanie-informacji-z-krajowego-rejestru-karnego-droga-elektroniczna3>

Jak wypełnić wniosek?

Formularz dostępny pod linkiem:

<https://www.gov.pl/web/krajowy-rejestr-karny/materialy-do-pobrania2>

Jak wypełnić:

- w punkcie 13 ww. formularza o nazwie „Zakres danych, które mają być przedmiotem informacji o osobie” należy wskazać: „art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r., poz. 1802; z 2025 r., poz. 820)”;
- w punkcie 12 ww. formularza o nazwie „Rodzaj danych, które mają być przedmiotem informacji o osobie” należy zaznaczyć: „Kartotekę karną oraz Kartotekę nieletnich”.

Opłaty – uzyskiwanie zaświadczeń o niekaralności

Opłaty wynoszą:

- 30 zł w przypadku złożenia zapytania w postaci nieelektronicznej,
- 20 zł w przypadku złożenia zapytania w postaci elektronicznej.

Wskazówka praktyczna:

W przypadku, kiedy Wolontariusz dysponuje zaświadczeniem w formie elektronicznej, a Korzystający nie prowadzi elektronicznego obiegu dokumentów, w tym nie zawiera Porozumień wolontariackich w formie elektronicznej, rekomendowane jest sporządzenie notatki służbowej przez osobę weryfikującą zaświadczenie o niekaralności w formie elektronicznej. Powinna ona zawierać dane kandydata na Wolontariusza, informacje, czy figuruje czy nie w KRK, datę wystawienia dokumentu,

numer referencyjny zaświadczenia, najlepiej zdjęcie kodu QR umożliwiającego sprawdzenie autentyczności w systemie Ministerstwa Sprawiedliwości, dane osoby weryfikującej, datę i podpis.

Kto powinien zapłacić za wydanie zaświadczenia? [13]

Opłatę za wydanie zaświadczenia z KRK ponosi kandydat na Wolontariusza, który będzie wykonywał świadczenie wolontariackie związane z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub opieki nad nimi.

Zwolnienie z konieczności wniesienia opłaty przez kandydatów na Wolontariuszy

W przypadku Wolontariuszy pełniących funkcje w wypoczynku dzieci i młodzieży obowiązują szczególne zasady dotyczące odpłatności za uzyskiwania informacji z KRK, tj.:

- kandydaci na **kierowników lub wychowawców wypoczynku pełniący funkcję Wolontariusza** zobowiązani są do przedstawienia organizatorowi wypoczynku na podstawie art. 92p ust. 8 pkt 1 Ustawy o systemie oświaty informacji o osobie z KRK;
- stosownie do art. 24 ust. 1a Ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 276) **osoba taka jest zwolniona** z dokonania opłaty za wydanie zaświadczenia z KRK;
- kandydat na Wolontariusza, który chce skorzystać z powyższego zwolnienia i uzyskać zaświadczenie w formie papierowej, powinien w punkcie 11 formularza wskazać odpowiednią podstawę prawną: „Zapytanie o udzielenie informacji o osobie” następujące przepisy: art. 24 ust. 1a Ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o Krajowym Rejestrze Karnym w zw. z art. 92p ust. 8 pkt 1 Ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, a ponadto przedłożyć pismo sporządzone przez organizatora wypoczynku potwierdzające, że jest on kandydatem na kierownika lub wychowawcę wypoczynku pełniącego funkcję Wolontariusza.

Obcokrajowcy – uzyskiwanie zaświadczenia

Zgodnie z art. 21 ust. 4. Lex Kamilek: „Osoba, o której mowa w ust. 1, posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada pracodawcy lub innemu organizatorowi informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów

13 Obecnie trwają prace i podejmowane są działania zmierzające do zwolnienia wolontariuszy z opłat za uzyskanie zaświadczeń.

działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi”.

Oznacza to, że w przypadku kandydatów na Wolontariuszy posiadających obywatelstwo innego państwa niż Polska przepisy nakładają obowiązek przedłożenia Korzystającemu informacji z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi oraz „ponadto” informację z polskiego KRK w zakresie określonym w art. 21 ust. 3 Lex Kamilek.

Podsumowując, Wolontariusz obcokrajowiec składa zaświadczenia z dwóch rejestrów:

- z polskiego rejestru KRK (zaświadczenie o niekaralności),
- informację z rejestru KRK państwa obywatelstwa w zakresie działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi.

Szczegółowe informacje o uzyskiwaniu informacji z KRK przez te osoby zamieszczone są na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości w zakładce: Uzyskiwanie informacji za pośrednictwem systemu informatycznego ECRIS (<https://www.gov.pl/web/krajowy-rejestr-karny/uzyskiwanie-informacji-za-posrednictwem-systemu-informatycznego-ecris>). Biuro Informacyjne KRK pośredniczy w uzyskaniu informacji z rejestrów zagranicznych za pomocą systemu informatycznego ECRIS tylko w przypadku obywateli polskich lub państw członkowskich Unii Europejskiej.

Oświadczenia kandydata na Wolontariusza zamieszkałego 20 lat poza Polską

Jeśli przyszły Wolontariusz w okresie ostatnich 20 lat mieszkał poza Polską, ma on obowiązek nie tylko poinformować, w którym państwie czy państwach przebywał, lecz także załączyć wyciąg z rejestrów karnych uzyskiwanych do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, jakie obowiązują w krajach (kraju) jego przebywania.

W sytuacji, gdy dane państwo nie prowadzi tego typu rejestru w ogóle albo nie można uzyskać informacji o niekaralności do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, Wolontariusz, który ma być dopuszczony do pracy z małoletnimi, składa Organizacji oświadczenie, iż:

- nie był prawomocnie skazany w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziałach XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz

- nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych, oraz
- nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi.

Wskazówka praktyczna:

Co oznacza, że osoba zamieszkiwała poza Polską w ciągu ostatnich 20 lat? Zgodnie z art. 25 Kodeksu cywilnego „miejszem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu”. Wolontariat zagraniczny, wyjazd na studia, staż czy wymiana międzynarodowa nie oznacza zmiany miejsca zamieszkania (są to pobyty zagraniczne o czasowym charakterze).

Ważne: Biuro Informacyjne Krajowego Rejestru Karnego nie pośredniczy w składaniu ww. oświadczeń.

Oświadczenie Lex Kamilek – wzór dla obcokrajowca

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

Niniejszym oświadczam, iż w państwie/ państwach . . . . .
nie byłem(-am) prawomocnie skazany(-a) za czyny zabronione
odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziałach XIX i XXV
Kodeksu Karnego w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w Ustawie
z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano
wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłem(-łam)
się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego
z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się
do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania
wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych
z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad
psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją
innych zainteresowań przez małoletnich lub z opieką nad nimi.

* Jednocześnie oświadczam, że w danym państwie nie jest prowadzony
rejestr karny/ nie wydaje się informacji z rejestru karnego.

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych
oświadczeń.

Data i czytelny podpis

. . . . .

* opcjonalnie w przypadku, kiedy w danym państwie nie jest prowadzony
rejestr karny czy nie wydaje się tego typu zaświadczeń

-----[KONIEC WZORU]-----

Zgoda na weryfikację przez kandydata na Wolontariusza

W celu zapewnienia bezpieczeństwa osób małoletnich oraz spełnienia obowiązków wynikających z przepisów prawa kandydaci na Wolontariuszy są zobowiązani do przekazania określonych danych osobowych niezbędnych do ich weryfikacji w RSPTS. Dotyczy to następujących danych: imię pierwsze i kolejne, nazwisko, nazwisko rodowe, PESEL/ data urodzenia/ numer paszportu lub dowodu, imię ojca, imię matki.

Wzór Oświadczenia do celów weryfikacji osób w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

OŚWIADCZENIE DO CELÓW WERYFIKACJI OSÓB W REJESTRZE SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW NA TLE SEKSUALNYM

Dane osobowe niezbędne do weryfikacji w Rejestrze Sprawców
Przestępstw na Tle Seksualnym:

Nazwisko: . . . . .

Imię pierwsze i kolejne: . . . . .

Nazwisko rodowe: . . . . .

PESEL: . . . . .

Data urodzenia: . . . . .

Miejsce urodzenia: . . . . .

Obywatelstwo: . . . . .

Imię ojca: . . . . .

Imię matki: . . . . .

- Oświadczam, że podane powyżej dane osobowe są aktualne.
- Zobowiązuję się niezwłocznie poinformować *Korzystającego (należy wpisać nazwę organizacji)* o zmianie danych osobowych mnie dotyczących.
- Posiadam świadomość odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń wynikającej z art. 233 § 1 Kodeksu karnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 17).
- Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych przez Administratora, tj. . . . . (*nazwa Korzystającego, dokładny adres do doręczeń*).
- Oświadczam, iż przyjmuję do wiadomości, iż zgodnie z art. 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie

swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), (Dz. Urz. UE L Nr 119, s. 1):

1. Administratorem jest . . . . . , (nazwa Korzystającego dokładny adres do doręczeń), e-mail: . . . . . , reprezentowany przez Inspektora Ochrony Danych (o ile został wyznaczony Inspektor Ochrony Danych), z którym można się skontaktować poprzez adres poczty elektronicznej: . . . . . (z dopiskiem: IOD).
Z Inspektorem Ochrony Danych można się kontaktować we wszystkich sprawach dotyczących przetwarzania danych osobowych oraz korzystania z praw związanych z przetwarzaniem danych i wątpliwości z tym związanych.
2. Dane osobowe będą przetwarzane w celu weryfikacji osób w Rejestrze Sprawców Przepisów na Tle Seksualnym.
3. Dane osobowe będą przetwarzane przez okres niezbędny do realizacji ww. celu z uwzględnieniem okresów przechowywania określonych w przepisach odrębnych, w tym przez okres niezbędny do archiwizacji.
4. Podstawą prawną przetwarzania danych jest niniejsza zgoda na przetwarzanie danych osobowych oraz obowiązek prawny ciążyący na Administratorze – art. 6 ust. 1 lit. c) RODO. Realizacja zadania w zakresie ww. weryfikacji wiąże się z koniecznością przetwarzania danych osobowych, co znajduje podstawę w przepisach Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1802; z 2025 r., poz. 820) oraz Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 lipca 2017 r. w sprawie trybu, sposobu i zakresu uzyskiwania i udostępniania informacji z Rejestru z dostępem ograniczonym oraz sposobu zakładania konta użytkownika (Dz. U. z 2017 r., poz. 1561). Osoba, której dane dotyczą, jest zobowiązana do podania danych osobowych na podstawie ww. ustawy i RODO.5. Podanie danych jest dobrowolne, jednak konieczne do celów, do jakich zostały zebrane.
5. Dostęp do danych osobowych mają osoby działające z upoważnienia Administratora i przetwarzające dane wyłącznie na jego polecenie.
6. Dane osobowe nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany i nie będą poddawane profilowaniu.
7. Osoba, której dane dotyczą, ma prawo dostępu do treści danych oraz z zastrzeżeniem przepisów prawa: prawo ich sprostowania, usunięcia, ograniczenia przetwarzania, prawo do przenoszenia danych, prawo do wniesienia sprzeciwu, prawo do cofnięcia zgody w dowolnym momencie, prawo do wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

. . . . .
(Data i czytelny podpis)

Ważne: W przypadku Wolontariuszy małoletnich zgodę na ich weryfikację w RSPTS, jak i powyższe oświadczenia wyrażają Przedstawiciele ustawowi.

Obowiązek weryfikacji kandydata na Wolontariusza w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym

Rejestr Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym (RSPTS) – dostępny na stronie Ministerstwa Sprawiedliwosci, zawiera dane osób skazanych za przepięstwa na tle seksualnym i obejmuje trzy części:

- 1. rejestr z dostępem ograniczonym** – dla uprawnionych podmiotów, zawiera pełne dane sprawców;
- 2. rejestr publiczny** – jawny, obejmuje osoby stwarzające największe zagrożenie;
- 3. rejestr Państwowej Komisji** – jawny, zawiera osoby wpisane decyzją Komisji ds. przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej 15 lat.

Przed dopuszczeniem Wolontariusza do wykonywania świadczeń związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich, zgodnie z art. 21 ust. 2 w zw. z art. 12 ust. 7 Lex Kamilek Korzystający ma obowiązek zweryfikowania, czy dane kandydata na Wolontariusza są zamieszczone w **Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym**:

- z dostępem ograniczonym,
- w Rejestrze Państwowej Komisji.

Ważne: Oznacza to, że Korzystający powinien uzyskać informację o kandydacie na Wolontariusza, który ma być dopuszczony do wykonywania świadczeń wolontariackich związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, czy jego dane nie figurują w obu powyższych rejestrach.

Obowiązkowi weryfikacji podlegają nie tylko Wolontariusze pełnoletni, ale również Wolontariusze małoletni, jeżeli zostają dopuszczeni do zadań określonych w powyższym artykule. Korzystający powinien precyzyjnie określić wiek wolontariuszy podlegających tej weryfikacji w powyższych rejestrach zgodnie z przyjętymi standardami ochrony małoletnich.

Wskazówki praktyczne:

Rejestry prowadzone są przez Ministerstwo Sprawiedliwosci

Rejestry dostępne są pod adresem: <https://rps.ms.gov.pl>

Aby uzyskać dostęp do danych z rejestru z dostępem ograniczonym, należy się zarejestrować, następnie wygenerować zapytanie, które

wymaga opatrzenia kwalifikowanym podpisem elektronicznym lub podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP.

W przypadku konieczności weryfikacji większej liczby osób, możliwe jest wysyłanie zapytań zbiorczych.

Dostęp do bazy jest bezpłatny.

Kary:

- Za niezweryfikowanie przez Korzystającego kandydata na Wolontariusza w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym – kara aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie niższej niż 1000 zł i 10 000 zł na Fundusz Sprawiedliwości.
- Za świadome dopuszczenie przez Korzystającego do świadczeń wolontariackich osoby umieszczonej w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym lub Krajowym Rejestrze Karnym – kara aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny nie mniejszej niż 1000 zł.

Wskazówka praktyczna:

Korzystający musi udokumentować, że przed dopuszczeniem Wolontariusza do wykonywania świadczeń dokonał jego weryfikacji w RSPTS oraz przedstawione zostało przez niego zaświadczenie o niekaralności z KRK. Korzystający powinien załączyć wydrukowaną informację i zaświadczenie albo poświadczoną kopię do dokumentacji dotyczącej Wolontariusza dopuszczonego do świadczenia działalności wolontariackiej.

Standardy ochrony małoletnich

Kto jest odpowiedzialny za wprowadzenie standardów ochrony małoletnich?

Obowiązek wprowadzenia odpowiednich standardów spoczywa na podmiotach odpowiedzialnych za organizację i funkcjonowanie jednostek oraz instytucji, w których małoletni przebywają lub uczestniczą w ich działaniach. W szczególności obowiązek ten dotyczy:

1. organów zarządzających jednostkami systemu oświaty, o których mowa w przepisach Prawa oświatowego; do tego rodzaju jednostek zalicza się m.in. szkoły i przedszkola; ponadto obowiązek wprowadzania standardów dotyczy również innych placówek oświatowych, opiekuńczych, wychowawczych, resocjalizacyjnych, religijnych, artystycznych, medycznych, rekreacyjnych, sportowych lub służących rozwijaniu zainteresowań dzieci i młodzieży, do których małoletni uczęszczają lub mogą w nich przebywać;
2. organizatorów działalności kierowanej do małoletnich, w tym działalności oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, religijnej,

artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej oraz wszelkiej działalności związanej z rozwijaniem zainteresowań dzieci i młodzieży.

W praktyce oznacza to, że zarówno jednostki prowadzące placówki edukacyjne i wychowawcze, jak i osoby lub podmioty organizujące **różnego rodzaju formy aktywności dla dzieci i młodzieży** są zobowiązane do opracowania, wdrożenia i przestrzegania standardów ochrony małoletnich mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa, właściwego nadzoru oraz jakości świadczonej opieki i edukacji.

Co powinny zawierać standardy ochrony małoletnich?

- 1. Kodeks bezpiecznych relacji** (dorosły–dziecko, dziecko–dziecko). Kodeks ten określa zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem placówki lub organizatora, w tym pełnoletnimi i małoletnimi Wolontariuszami. Obejmuje to m.in. sytuacje takie jak relacja między małoletnim Wolontariuszem a małoletnim beneficjentem czy relacja między małoletnimi Wolontariuszami. Jest to szczególnie istotne w kontekście przeciwdziałania przemocy rówieśniczej. Dokument powinien jasno wskazywać zachowania niedozwolone wobec małoletnich.
- 2. Procedury interwencji** w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka. W ramach procedur kluczowe jest, aby odpowiedzialność była jasno przypisana – każdy wie, kto podejmuje działania i kto sprawuje nadzór. Odpowiedzialność nie może być rozproszona, aby reakcja była szybka, skuteczna i zgodna z przepisami.
- 3. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów ochrony małoletnich.** Organizacje są zobowiązane do oceny standardów co najmniej raz na 2 lata w celu ich dostosowania do aktualnych potrzeb i przepisów. Wyniki oceny należy udokumentować na piśmie. Dobrą praktyką jest zebranie opinii pracowników, współpracowników czy rodziców/ opiekunów prawnych, np. poprzez ankietę, w celu wskazania potrzebnych zmian lub usprawnienia procedur.
- 4. Sposób udostępniania standardów rodzicom i dzieciom.** Standardy ochrony małoletnich powinny być przystępne i zrozumiałe dla dzieci oraz dostępne zarówno w placówce, jak i na stronie internetowej. Należy opracować dwie wersje: pełną dla personelu/ współpracowników oraz uproszczoną dla dzieci.

Wskazówka praktyczna:

Procedury powinny uwzględniać potrzeby wszystkich grup dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami, by zapewniać odpowiednie wsparcie, np. w szkołach integracyjnych.

- 5. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie i przeszkolenie personelu, w tym Wolontariuszy, do wdrożenia standardów ochrony małoletnich.**

6. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia – wyznaczenie osób odpowiedzialnych za przyjmowanie zgłoszeń, uruchamianie odpowiedniej ścieżki interwencji i prowadzenie dokumentacji.
7. Procedury ochrony dzieci **przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet** oraz utrwalonymi w innej formie.
8. Standardy powinny uwzględniać szczególną sytuację dzieci z niepełnosprawnościami oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Kary:

W przypadku niewdrożenia standardów ochrony małoletnich przewidziane są konsekwencje prawne. Jeżeli podmiot nie posiada opracowanych standardów, grozi mu kara grzywny w wysokości do 250 zł lub kara nagany. W sytuacji, gdy brak standardów zostanie stwierdzony po raz kolejny, przewidziana jest surowsza sankcja – kara grzywny w wysokości nie mniejszej niż 1000 zł, a maksymalnie do 10 000 zł, która zasila Fundusz Sprawiedliwości. Takie przepisy mają na celu nie tylko egzekwowanie obowiązku wdrażania standardów, lecz także podkreślenie wagi bezpieczeństwa i ochrony dzieci w każdej placówce.

Wskazówka praktyczna:

Obowiązkowa weryfikacja obejmuje wszystkie osoby – pracowników i wolontariuszy – niezależnie od wieku. W praktyce większość organizacji weryfikuje wolontariuszy mających bezpośredni kontakt z małoletnimi od 16. roku życia. Wiek ten może jednak być inny, ponieważ to organizacja w swoich standardach ochrony małoletnich określa obowiązujący próg wiekowy i uzasadnia tę decyzję np. charakterem powierzanych zadań, stopniem odpowiedzialności czy ryzykiem związanym z kontaktem z dziećmi (w tym ryzykiem przemocy rówieśniczej).

Porozumienie wolontariackie

Porozumienie należy sporządzić w sposób jasny i kompletny. Powinno obejmować wszystkie istotne elementy współpracy i zawierać przede wszystkim **nazwę** oraz **określenie stron**, które je zawierają. Niezbędne jest również dokładne **określenie zakresu świadczeń wolontariusza**, tak aby obie strony wiedziały, jakie zadania i obowiązki są przewidziane.

Dokument powinien precyzować **czas obowiązywania porozumienia** **oraz** zawierać postanowienia dotyczące **możliwości jego rozwiązania**, tak aby jasno określić warunki zakończenia współpracy.

W sytuacjach, gdy jest to stosowne, porozumienie może także przewidywać zwolnienie Korzystającego z obowiązku pokrywania kosztów podróży służbowych i diet.

Dodatkowo warto uwzględnić inne informacje, które mogą stanowić załącznik do porozumienia, tj. wymagane zgody, zaświadczenia i oświadczenia.

Powyższe działania zwiększają przejrzystość współpracy, ułatwiają realizację celów i minimalizują ryzyko nieporozumień między stronami.

Wskazówka praktyczna:

Nazwij umowę tak, aby uniknąć jakichkolwiek wątpliwości co do jej charakteru, np. „Porozumienie na wykonywanie świadczeń wolontariackich” czy „Porozumienie na świadczenie usług wolontariackich”.

Strony porozumienia

Stronami porozumienia są podmioty, które je zawierają i zobowiązują się do jego realizacji. W niniejszym przypadku są to Korzystający oraz Wolontariusz, a w sytuacji, gdy Wolontariusz jest osobą niepełnoletnią – również jego Przedstawiciel ustawowy.

- **Korzystający** musi podać pełną nazwę, formę prawną, sąd rejestrowy i numer KRS, siedzibę, adres, NIP.

Przykład:

Fundacja Niebieski Fiołek, ul. Stokrotki 10, 00-100 Warszawa, zarejestrowana przez Sąd Rejonowy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy – Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000123456, NIP 12346578, REGON: 123456, reprezentowana przez Prezesa Fundacji Alojzego Gerbera oraz Wiceprezesa Edwarda Storczyka.

Wskazówka praktyczna:

Należy upewnić się, że Porozumienie wolontariackie zostaje podpisane przez osoby do tego umocowane. Można to sprawdzić w rejestrze stowarzyszeń, fundacji i innych organizacji społecznych na stronie <https://wyszukiwarka-krs.ms.gov.pl>

- **Wolontariusz nieletni** musi podać: imię, nazwisko, adres zamieszkania, numer PESEL, dane opiekuna prawnego.

Przykład:

Alicja Kwiatek, zamieszkała w Warszawie przy ulicy Fiołkowej 2/5, 08-000 Warszawa, PESEL: 11270502531, reprezentowana przez przedstawiciela ustawowego Aldonę Kwiatek (matkę).

- **Wolontariusz świadczący usługi związane z wychowaniem, edukacją** musi podać: numer PESEL, pierwsze imię i kolejne, nazwisko, nazwisko rodowe, imię ojca, imię matki, datę urodzenia.

Przykład:

Marianna Anna Kaktus (nazwisko rodowe: Paprotka), zamieszkała w Warszawie przy ulicy Cytrynowej 3/8, 08-000 Warszawa, PESEL: 86022728299, nazwisko ojca: Paprotka, imię ojca: Tymoteusz, imię matki: Kasandra, urodzona dnia 27 lutego 1986.

Ważne: Zbieranie danych osobowych na potrzeby zawarcia i realizacji Porozumienia wolontariackiego musi być zgodne z zasadą minimalizacji danych określoną w art. 5 ust. 1 lit. c RODO. Oznacza to, że dane mogą być przetwarzane wyłącznie w zakresie niezbędnym do osiągnięcia celu, jakim jest realizacja Porozumienia wolontariackiego. Przykładowo uzasadnione jest pozyskanie danych potrzebnych do zgłoszenia Wolontariusza do ubezpieczenia NNW, a w przypadku Wolontariuszy pracujących z dziećmi – danych wymaganych do weryfikacji w RSPTS, zgodnie z Lex Kamilek. Niedopuszczalne jest natomiast zbieranie danych w nadmiernym lub nieuzasadnionym zakresie, tj. takich, które nie są konieczne do realizacji Porozumienia wolontariackiego.

Zakres obowiązków, sposób i miejsce wykonywania świadczeń

Takie doprecyzowanie chroni zarówno małoletniego Wolontariusza, jak i Korzystającego, zapewniając przejrzystość i bezpieczeństwo współpracy.

Przykład:

Kasia przeszła pomyślnie rekrutację wolontariuszy (w Fundacji Pomagam Innym), którzy zostaną zaangażowani do współpracy z Domem Dziecka. Kasia zobowiązała się, że będzie odwiedzać podopiecznych w Domu Dziecka i pomagać dzieciom w odrabianiu lekcji – tym samym świadczyć działania wolontariackie – nie więcej niż 10 godzin tygodniowo.

Prawa autorskie

Wolontariat dzieci i młodzieży często obejmuje działania twórcze, takie jak przygotowywanie plakatów, filmów, zdjęć, tekstów czy projektów graficznych. Efekty takiej pracy mogą stanowić **utwór**, czyli – zgodnie z ustawą o prawie autorskim – **każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze** ustalony w jakiegokolwiek postaci (np. rysunek, nagranie, grafika, tekst).

Małoletni wolontariusze jako twórcy **zachowują prawa autorskie** do swoich utworów. Obejmują one:

- **autorskie prawa osobiste**, czyli m.in. prawo do autorstwa, oznaczenia utworu imieniem i nazwiskiem, nienaruszalności treści i formy;
- **autorskie prawa majątkowe**, czyli prawo do korzystania z utworu, rozporządzania nim i pobierania wynagrodzenia za jego wykorzystanie.

Aby Korzystający mógł legalnie i w pełnym zakresie korzystać z materiałów przygotowanych przez małych wolontariuszy – np. publikować je, powielać, udostępniać w Internecie, wykorzystywać w projektach lub materiałach promocyjnych – **konieczna jest zgoda Przedstawicieli ustawowych**. Najczęściej odbywa się to poprzez dodanie odpowiedniego zapisu dotyczącego przekazania praw do utworu w Porozumieniu wolontariackim, o ile mamy pewność, że w ramach współpracy Wolontariusz stworzy utwór.

Takie rozwiązanie chroni zarówno twórców, jak i organizatora, zapewniając jasne zasady korzystania z materiałów stworzonych w ramach wolontariatu.

Wskazówka praktyczna:

Jeśli młodociany wolontariusz tworzy treści (grafiki, filmy, posty do mediów społecznościowych) na potrzeby organizacji, w Porozumieniu wolontariackim należy zawrzeć zapis o przeniesieniu praw autorskich lub udzieleniu licencji na wykorzystanie tych materiałów. W przypadku niepełnoletnich Wolontariuszy wymagana jest zgoda Przedstawiciela ustawowego.

Wzór przekazania utworu, który może stanowić element Porozumienia wolontariackiego

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

1. Jeżeli w związku z wykonywaniem Porozumienia wolontariackiego Wolontariusz w ramach wykonywanych świadczeń stworzy dla Korzystającego utwory w rozumieniu przepisów o prawie autorskim, Wolontariusz z chwilą przyjęcia utworów przenosi nieodpłatnie na Korzystającego autorskie prawa majątkowe do utworów na polach eksploatacji:
  - a) w zakresie utrwalania i zwielokrotniania – wytwarzanie dowolną techniką nieograniczonej liczby egzemplarzy utworów, w tym techniką drukarską, reprograficzną, audiowizualną, zapisu magnetycznego, techniką cyfrową i komputerową;
  - b) w zakresie obrotu oryginałem albo egzemplarzami, na których utwory utrwalono – wprowadzenie do obrotu, użyczenie lub najem, wprowadzanie do pamięci komputera, przesyłanie za pomocą sieci multimedialnej, w tym w sieci Internet;
  - c) w zakresie rozpowszechniania w inny sposób – publiczne wykonanie, wystawienie, wyświetlenie, odtworzenie oraz nadawanie i reemitowanie, w tym w sieci Internet, przez stację radiową i telewizyjną, a także publiczne udostępnianie utworów w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.
2. Wolontariusz zezwala nieodpłatnie Korzystającemu na wykonywanie oraz zezwala na wykonywanie zależnych praw autorskich do utworów – w zakresie obejmującym dowolne opracowanie utworów (w tym tłumaczenia, przeróbki i adaptacje).
3. Korzystający jest uprawniony do dokonywania zmian w utworach, w tym ich skrótów, cięć, przemontowań, modyfikowania całości lub pojedynczych fragmentów utworów, ich korekty oraz łączenia z innymi utworami.
4. Przenieszone prawa autorskie uprawniają Korzystającego do eksploatacji utworów bez ograniczeń terytorialnych, w kraju i za granicą – przez cały czas trwania praw autorskich.
5. Wolontariusz upoważnia Korzystającego do wykonywania w jego imieniu autorskich praw osobistych do utworów, w tym do decydowania: o sposobie oznaczenia utworów lub o udostępnianiu ich anonimowo, o nienaruszalności treści i formy utworów oraz ich rzetelnego wykorzystywania, o pierwszym udostępnieniu utworów publiczności oraz o nadzorze nad sposobem korzystania z utworów.
6. Korzystający nie jest zobowiązany do rozpowszechniania lub wykorzystania utworów.

-----[KONIEC WZORU]-----

Czas obowiązywania porozumienia

Porozumienie wolontariackie w zależności od potrzeb Korzystającego lub woli Stron może być zawarte na czas nieokreślony lub na czas określony.

Porozumienie wolontariackie musi zawierać postanowienie o możliwości jego rozwiązania.

Przykład:

Porozumienie wolontariackie zostaje zawarte na czas określony, np. 3 miesiące począwszy od dnia jego zawarcia. Każda ze Stron ma prawo do rozwiązania Porozumienia wolontariackiego z zachowaniem 14-dniowego okresu wypowiedzenia.

Rekomendacja

Rekomenduje się zawieranie porozumień na czas określony, nie dłuższy niż rok. W przypadku porozumień na czas nieokreślony trudnością może być skuteczne rozwiązanie porozumień z Wolontariuszami, z którymi tracimy kontakt.

Wzór Porozumienia wolontariackiego dla Wolontariusza małoletniego

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

POROZUMIENIE WOLONTARIACKIE Nr . . . . .

Zawarte w dniu . . . . . w . . . . .
pomiędzy: . . . . . (nazwa organizacji/ instytucji),
z siedzibą w . . . . . zarejestrowanym przez
. . . . . (informacja o sądzie rejestrowym i nr KRS),
NIP: . . . . . , reprezentowanym przez (Prezesa/
Wiceprezesa Zarządu) . . . . . (imię i nazwisko),
(np. Fundacja Niebieski Fiołek, ul. Stokrotki 10 00-100 Warszawa,
zarejestrowana przez Sąd Rejonowy w Warszawie, XIII Wydział
Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000123456,
NIP 12344798, REGON: 12346749)

zwanym dalej Korzystającym,

a

. . . . . (imię i nazwisko), adres
zamieszkania: . . . . . , data urodzenia:
. . . . . , nr PESEL (jeśli posiada):
. . . . . , nr dowodu: . . . . . ,
(działającym(-ą) osobiście lub w przypadku małoletniego Wolontariusza
poniżej 13. roku życia działającego przez Przedstawiciela ustawowego/
w przypadku Wolontariusza powyżej 13. roku życia na podstawie zgody
Przedstawiciela ustawowego)

. . . . . (imię i nazwisko, stopień pokrewieństwa,
adres, numer dokumentu tożsamości Przedstawiciela ustawowego)

– reprezentowanym(-ą) przez przedstawiciela ustawowego w osobach:

zwanym(-ą) dalej Wolontariuszem,

zwanymi dalej łącznie Stronami.

Preambuła

Korzystający oświadcza, że jest podmiotem, na rzecz którego zgodnie z art. 42 ust. 1 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r., poz. 1338), dalej: „Ustawa o wolontariacie”, mogą być wykonywane świadczenia przez wolontariuszy.

Wolontariusz oświadcza, że posiada kwalifikacje i spełnia wymagania niezbędne do wykonywania powierzonych niżej świadczeń wolontariackich.

Strony porozumienia mając na względzie ideę wolontariatu, u której podstaw stoi dobrowolne, bezpłatne wykonywanie świadczeń, a także biorąc pod uwagę działalność statutową Korzystającego, uzgadniają, co następuje:

§ 1 Prawa i obowiązki

Porozumienie określa prawa i obowiązki oraz warunki wykonywania przez Wolontariusza na rzecz Korzystającego świadczeń o charakterze wolontariatu w zakresie działalności statutowej Korzystającego.

§ 2 Zakres świadczeń

1. Korzystający powierza Wolontariuszowi wykonywanie, a Wolontariusz zobowiązuje się wykonać bez wynagrodzenia na rzecz Korzystającego następujące świadczenia:

.....
.....

§ 3 Zgoda przedstawiciela ustawowego/ rodzica

1. Wolontariusz oświadcza, że posiada zgodę przedstawiciela ustawowego na zawarcie Porozumienia.
2. Zgoda przedstawiciela ustawowego stanowi Załącznik nr 1 do niniejszego Porozumienia.
3. § 3 stosuje się w odniesieniu do wolontariuszy między 13. a 18. rokiem życia.

§ 4 Czas i miejsce świadczeń

1. Świadczenia określone w Porozumieniu wykonywane będą przez Wolontariusza w okresie od . . . . . do . . . . . – w wymiarze nie większym niż . . . . . (np. 15 godzin w miesięcznym okresie rozliczeniowym).
2. Miejscem wykonywania świadczeń określonych w porozumieniu będzie . . . . . (np. Warszawa).

§ 5

Dobrowolny i nieodpłatny charakter świadczeń

Strony zgodnie oświadczają, że świadczenia wykonywane przez Wolontariusza mają charakter dobrowolny i bezpłatny.

§ 6

Wykonywanie świadczeń przez Wolontariusza

1. Wolontariusz zobowiązuje się do sumiennego wykonywania świadczeń, z poszanowaniem praw innych osób oraz z dbałością o powierzone mu mienie, jeżeli będzie to miało miejsce w związku z wykonywaniem świadczeń.
2. Wolontariusz będzie wykonywał na rzecz Korzystającego wyłącznie świadczenia o charakterze wolontariatu, to jest ochotniczo i bez wynagrodzenia.
3. Wolontariusz oświadcza, że posiada odpowiednie kwalifikacje i spełnia wymagania odpowiednie do rodzaju i zakresu świadczeń określonych w Porozumieniu.
4. Wolontariusz będzie wykonywał świadczenia pod nadzorem wyznaczonego przedstawiciela Korzystającego oraz zgodnie z jego wytycznymi i poleceniami.
5. Wolontariusz oświadcza, że świadczenia będzie wykonywał osobiście.
6. Wolontariusz może powierzyć wykonywania świadczeń określonych w Porozumieniu osobie trzeciej po uprzednim uzyskaniu pisemnej zgody Korzystającego.

§ 7

Obowiązki Korzystającego

Korzystający zobowiązuje się:

1. zapewnić Wolontariuszowi niezbędne wsparcie organizacyjne i merytoryczne związane z wykonywaniem świadczeń;
2. informować Wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami;
3. zapewnić Wolontariuszowi, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, bezpieczne i higieniczne warunki wykonywania przez niego świadczeń, w tym odpowiednie środki ochrony indywidualnej.

§ 8

Zasady bezpieczeństwa

1. Wolontariusz potwierdza, że Korzystający poinformował go o zasadach bezpiecznego i higienicznego wykonywania świadczeń.
2. W przypadku potrzeby lub obowiązku Korzystający zapewni Wolontariuszowi środki ochrony indywidualnej.

§ 9

Obowiązki i prawa Wolontariusza

Korzystający oświadcza, że poinformował Wolontariusza o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach, w szczególności wynikających z Ustawy o wolontariacie.

§ 10

Zaświadczenia o świadczeniach

1. Wolontariusz może w dowolnym momencie wystąpić o wydanie zaświadczenia o wykonywaniu świadczeń, a Korzystający wyda je w terminie 7 dni od otrzymania wniosku.
2. Zaświadczenie zawiera informacje o zakresie wykonywanych świadczeń.

§ 11

Opinia o świadczeniach

Wolontariusz może wystąpić o wydanie opinii o wykonaniu świadczeń, a Korzystający wyda ją w terminie 7 dni od otrzymania wniosku.

§ 12

Ubezpieczenie

Korzystający zapewnia Wolontariuszowi ubezpieczenie NNW w sytuacjach przewidzianych prawem.

§ 13

Zwrot kosztów

Korzystający pokryje niezbędne koszty poniesione przez Wolontariusza w związku z wykonywaniem świadczeń, jeśli ich poniesienie okaże się niezbędne do należytego wykonania świadczenia.

§ 14

Ochrona danych osobowych

1. Wolontariusz oświadcza, że został poinformowany przez Korzystającego o swoich prawach i obowiązkach wynikających z Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), niniejszego porozumienia oraz przepisów wewnętrznych Korzystającego.
2. Wolontariusz oświadcza, iż zapoznał się z klauzulą informacyjną dotyczącą przetwarzania danych osobowych stanowiącą załącznik nr 2.

§ 15 Poufność

1. Wolontariusz zobowiązuje się do zachowania w tajemnicy informacji, które uzyskał o działalności Korzystającego w związku z wykonywaniem świadczeń.
2. Obowiązek określony w ust. 1 nie dotyczy informacji powszechnie znanych, udostępnionych publicznie przez Korzystającego oraz podlegających ujawnieniu na mocy obowiązujących przepisów.
3. Wolontariusz zobowiązuje się do zachowania w ścisłej tajemnicy wszelkich danych osobowych uzyskanych w wyniku współpracy, a w szczególności danych, do których dostęp uzyskał na podstawie upoważnienia do przetwarzania danych osobowych.

§ 16 Czas trwania i rozwiązanie Porozumienia

1. Porozumienie zostało zawarte na czas realizacji świadczeń określony w § 2.
2. Każda ze Stron może rozwiązać Porozumienie z zachowaniem jednotygodniowego okresu wypowiedzenia.
3. Każda ze Stron może rozwiązać Porozumienie bez zachowania okresu wypowiedzenia w razie istotnego naruszenia jego postanowień lub obowiązujących przepisów przez drugą Stronę.

§ 17 Kontakty

Strony dopuszczają kontakty w postaci telefonicznej lub mailowej:

- Korzystający: tel. . . . . , mail: . . . . .
- Wolontariusz: tel. . . . . , mail: . . . . .

§ 18

1. Zmiany Porozumienia wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.
2. W zakresie nieobjętym w Porozumieniu stosuje się przepisy Ustawy o wolontariacie oraz przepisy Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.
3. Porozumienie sporządzono w dwóch egzemplarzach, po jednym dla każdej ze Stron.
4. Załączniki stanowią integralną część Porozumienia.

Podpisy stron:

.....
Wolontariusz

.....
Przedstawiciel ustawy (opiekun prawny/ rodzice)

.....
Korzystający

-----[KONIEC WZORU]-----

Ważne: Poniżej znajduje się lista załączników do Porozumienia wolontariackiego

Załącznik nr 1 – zgoda Przedstawiciela ustawowego na zawarcie Porozumienia *(dotyczy wolontariuszy małoletnich w wieku 13–18 lat; poniżej 13 lat Porozumienie podpisuje przedstawiciel ustawy)*

Załącznik nr 2 – Klauzula informacyjna

Załącznik nr 3 – zgoda Przedstawiciela ustawowego na przetwarzanie danych osobowych Wolontariusza małoletniego

Załącznik nr 4 – zgoda marketingowa *(opcjonalna)*

Załącznik nr 5 – zgoda Przedstawiciela ustawowego na rozpowszechnianie wizerunku Wolontariusza małoletniego *(opcjonalna)*

Załącznik nr 6 – upoważnienie do przetwarzania danych przez Wolontariusza *(jeżeli dotyczy)*

Załącznik nr 7 – oświadczenie Wolontariusza małoletniego potwierdzone przez Przedstawiciela ustawowego o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami

Załącznik nr 8 – oświadczenie o zwolnieniu Korzystającego z obowiązku zwrotu kosztów podróży służbowych i diet przez małoletniego Wolontariusza potwierdzone przez Przedstawiciela ustawowego

Załącznik nr 9 – orzeczenie do celów sanitarno-epidemiologicznych Wolontariusza małoletniego *(jeśli dotyczy)*

Załącznik nr 10 – Zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania świadczeń wolontariackich *(jeśli dotyczy)*

Załącznik nr 11 – Oświadczenie do celów weryfikacji osób w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym *(jeśli dotyczy)*

Dokumentacja wolontariatu u Korzystającego – lista kontrolna przed rozpoczęciem świadczeń wolontariackich

Lista kontrolna dokumentów dla Wolontariuszy małoletnich przed rozpoczęciem świadczeń wolontariackich

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

WZÓR LISTY KONTROLNEJ DOKUMENTÓW DLA WOLONTARIUSZY MAŁOLETNIICH

I. Dane wolontariusza

1. Imię i nazwisko: . . . . .
2. Dane kontaktowe: . . . . .
3. PESEL (jeśli posiada): . . . . .
4. Imię i nazwisko opiekuna prawnego/ rodzica 1:
. . . . .
5. Imię i nazwisko opiekuna prawnego/ rodzica 2:
. . . . .
6. Dane kontaktowe (adres, e-mail, telefon):
. . . . .

II. Dokumenty obowiązkowe

1. Klauzula informacyjna RODO (dla Wolontariusza małoletniego i Przedstawiciela ustawowego)
2. Zgoda Przedstawiciela ustawowego na udział małoletniego w wolontariacie
3. Zgoda Przedstawiciela ustawowego na zawarcie Porozumienia wolontariackiego przez Wolontariusza małoletniego
4. Zgoda Przedstawiciela ustawowego na przetwarzanie danych osobowych Wolontariusza małoletniego
5. Zgoda marketingowa (*jeśli organizacja ją stosuje*)
6. Zgoda Przedstawiciela ustawowego na rozpowszechnianie wizerunku Wolontariusza małoletniego (*jeśli dotyczy*)

7. Oświadczenie Wolontariusza potwierdzone przez Przedstawiciela ustawowego o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami
8. Oświadczenie o zwolnieniu Korzystającego z obowiązku zwrotu kosztów podróży służbowych i diet przez Wolontariusza małoletniego potwierdzone przez Przedstawiciela ustawowego
9. Upoważnienie do przetwarzania danych i klauzula poufności Wolontariusza *(jeśli dotyczy)*
10. Przekazanie praw do utworu powstałego w trakcie świadczeń wolontariackich *(jeśli dotyczy)*

Dokumenty wymagane w zależności od charakteru wolontariatu:

11. Orzeczenie do celów sanitarno-epidemiologicznych Wolontariusza małoletniego (jeśli wymagane) – tak nie *(np. przy pracy z żywnością, w placówkach medycznych, opiekuńczych itp.)*
12. Zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do wykonywania świadczeń wolontariackich *(wymagane, jeżeli charakter zadań wiąże się z obciążeniami fizycznymi, podwyższonym ryzykiem lub pracą w specyficznych warunkach).*

-----[KONIEC WZORU]-----

Ważne: Jeżeli Wolontariusz małoletni w ramach świadczeń wolontariackich będzie miał kontakt lub współpracę z innymi małoletnimi, to zgodnie ze standardami ochrony małoletnich wymagane jest od niego przedłożenie zaświadczenia z KRK, a Korzystający zobowiązany jest do jego weryfikacji w RSPTS.

W takim przypadku należy pozyskać od Wolontariusza małoletniego dodatkowe dane, tj. imię pierwsze i kolejne, nazwisko rodowe (jeśli dotyczy), PESEL, datę i miejsce urodzenia, obywatelstwo, imię ojca, imię matki. Dodatkowo należy pozyskać od Wolontariusza małoletniego zaświadczenie o niekaralności oraz podpisane przez Przedstawicieli ustawowych Oświadczenie do celów weryfikacji w RSPTS.

Lista kontrolna dokumentów dla wolontariuszy współpracujących z małoletnimi przed rozpoczęciem świadczeń wolontariackich

-----[WZÓR DOKUMENTU]-----

WZÓR LISTY KONTROLNEJ DOKUMENTÓW DLA WOLONTARIUSZY PRZED ROZPOCZĘCIEM ŚWIADCZEŃ Z DZIEĆMI

I. Dane wolontariusza

1. Imię/imiona i nazwisko: . . . . .
2. Nazwisko rodowe: . . . . .
3. PESEL. . . . .
4. Numer dowodu: . . . . .
5. Obywatelstwo: . . . . .
6. Imię ojca: . . . . .
7. Imię matki: . . . . .
8. Adres zamieszkania: . . . . .
9. Dane kontaktowe (adres, e-mail, telefon):
. . . . .

II. Dokumenty obowiązkowe

1. Klauzula informacyjna RODO
2. Zgoda na przetwarzanie danych osobowych
3. Oświadczenie do celów weryfikacji osób w Rejestrze Przepływów na Tle Seksualnym
4. Zgoda marketingowa (jeśli organizacja ją stosuje)
5. Zgoda na rozpowszechnianie wizerunku Wolontariusza (jeśli dotyczy)
6. Oświadczenie Wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz zasadach ochrony przed zagrożeniami

7. Oświadczenie o zwolnieniu Korzystającego z obowiązku zwrotu kosztów podróży służbowych i diet
8. Zaświadczenie o niekaralności – tak nie
9. Potwierdzenie weryfikacji w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (RSPTS) – tak nie
10. Upoważnienie do przetwarzania danych i klauzula poufności Wolontariusza (jeśli dotyczy)
11. Przekazanie praw do utworu powstałego w trakcie świadczeń wolontariackich (*jeśli dotyczy*),

III. Dokumenty wymagane w zależności od rodzaju wolontariatu

1. Kopie dokumentów potwierdzających kwalifikacje – tak nie
(np. uprawnienia, certyfikaty zawodowe, kursy specjalistyczne)
2. Orzeczenie do celów sanitarno-epidemiologicznych (jeśli wymagane) – tak nie
(np. przy pracy z żywnością, w placówkach ochrony zdrowia, opiekuńczych itp.)
3. Zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań – tak nie

-----[KONIEC WZORU]-----

Bibliografia

- Baranowska-Pytko E., Lissowska-Lewkowicz A., Osior-Szot K., Walas A., *Dobry wolontariat krok po kroku. Podręcznik dla organizatorów i koordynatorów wolontariatu*, Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu, Warszawa 2021.
- Broniewska A., *Bezpieczeństwo wolontariuszy. Przewodnik dla organizatorów wolontariatu*, Fundacja ipomocni.pl, Bochnia 2024.
- Gniewek E., Machnikowski P. (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2025.
- Gostkowska-Maczuga R., *Standardy ochrony małoletnich – wzory, procedury, przykłady + wzory do pobrania*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2024.
- Komosa P., *Wolontariat w szkole zgodnie z prawem*, Warszawa 2022.
- Kosowski J. (red.), *Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich. Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2025.
- Krawiec G. (red.), *Prawo oświatowe. Komentarz + wzory do pobrania*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2025.
- Kubalski G., Skóbel B., *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Komentarz*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2020.
- Sadło K., *Dzieci i młodzież w organizacji pozarządowej. Standardy ochrony małoletnich*, Narodowy Instytut Wolności, Warszawa 2024.
- Staszczuk P., *Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Komentarz*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2021.
- Wilk B., *Nabierz wprawy w prawie, czyli poradnik o prawnych aspektach wolontariatu*, Stowarzyszenie Polites, 2019.

Publikacja powstała w ramach Międzynarodowego Roku Wolontariatu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (International Volunteer Year – IVY 2026), ogłoszonego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych. Koordynatorem obchodów IVY w Polsce jest NIW-CRSO.

Komitet do spraw
Pożytku Publicznego
